

نایب رئیس - اگر آقایان صلاح میدانند جزو دستور جلسه آتی شود (بعضی گفتند جلسه آتی راجع بیود چه است)

نایب رئیس - در این پیشنهاد باید رأی بگیریم که مذاکرات بماند برای جلسه بعد یا امشب مذاکره شود (یک نفر از نمایندگان - مخبر قبول کردند)

نایب رئیس - بسیار خوب . پس بماند برای بعد - پیشنهاد آقای گروسی قرائت می شود (بمضمون ذیل قرائت شد) این جانبان پیشنهاد می کنیم بدولت اعلان شود مادام که قانون جدیدی راجع مالیات بلدی و نواقل در مجلس وضع نشده است بهمان مالیات سابق مصوبه سنه ۱۳۲۸ قناعت کرده اضافات اخیر اموال موقوف و متروک دارند تا پس از تصویب قانون جدید هر طور تصویب شود از آن قرار رفتار شود حاج شیخ محمد حسن گروسی و امضاء هفت نفر دیگر

نایب رئیس - آقای آصف الممالک در این پیشنهاد فرمایشی دارید . آصف الممالک - در باب پیشنهاد عرضی ندارم خواستم عرضی کنم که دستور را آقای رئیس بطور کلی برای ایام هفته معین کرده اند .

نایب رئیس - آقای نصرت الدوله (اجازه)

نصرت الدوله - اول لازم است خاطر آقایان را متوجه این نکته کنم که بنده کاملاً باین پیشنهاد موافقم و تصور نمی کنم هیچ و کبلی بتواند مخالف با این پیشنهاد باشد زیرا مالیاتی را که مجلس تصویب نکرده ما نمیتوانیم برسمیت بشناسیم که گرفته شود و مکرراً این مطلب را آقایان و ناطقین گفته اند و شاهزاده سلیمان میرزا هم در این موضوع اظهار حرارت هائی کرده اند اخیراً هم مذاکره شده و رایورت کمیسیون عریض هم که مطرح خواهد شد این مطلب را تأیید می کند و هیچ مالیاتی که بتصویب مجلس نرسیده نباید پرداخت شود گیرنده اش هم خطا می کند دهنده اش هم خطا می کند این مسلم است ولی چون بنده در موقمی که عرض کردم در این موضوع رأی داده شده و آقای گروسی متغیر شدند میخواهم بایشان توضیح بدهم تا خودشان تصدیق کنند که صحیح گفته شده چون هر مطلبی را که ما بخواهیم در مجلس مطرح کنیم ولو اینکه از بدیهیات ولیه باشد باید یک صورت نظامنامه باو بدهیم در این موضوع صورت نظامنامه اش چیست بنده تأثرم از این است که چون آقایان مایل نیستند یک قدری نظامنامه را مطالعه کنند و هر نظری را که دارند بر طبق نظامنامه پیشنهاد کنند این پیشنهاد اگر بصورت اعتراض

تعرض است باید بعنوان سؤال یا استیضاح یا یکی از مضامینی که مربوط باین مطلب است مطرح شود و بادر موقمی که رایورت کمیسیون عریض بمجلس می آید در این زمینه هم مذاکره شود و اگر طرح قانونی است باید بر طبق نظامنامه بصورت ماده بندی در می آید مقدمه داشته باشد استدلال داشته باشد و پیشنهاد کند و از طرف مجلس بکمیسیون مبتکرات یا بکمیسیون مربوط به آن امر رجوع شود

و از آن کمیسیون بمجلس برگردد ولی اگر مقصود آقایان پیشنهاد کنندگان اینست که در این موقع استفاده کنند و چون مذاکره از نواقص می شود باین نظریه صحیحشان اقدام کنند باین ملاحظه بود که بنده عرض کردم چون مذاکره در مالیات نواقل بموجب رای مجلس مسکوت ماند دیگر در متعلقات او نمی شود صحبت کرد حالا هم با این که بنده در اصلش موافقم عرض می کنم اگر طرح قانونی است باید ماده بندی شود

و اگر پیشنهاد است که باید شریک مطلب مرتبش کرد برای این که مالیات نواقل بموجب رأی مجلس مسکوت عنه ماند و در دستور نیست و باید یک مطلبی پیدا کرد که این مرتبط یاو بشود آنوقت بصورت نظامنامه در آورده و داخل مذاکره شود

نایب رئیس - اغلب آقایان اجازه خواسته اند و لیکن بنده گمان می کنم مطرح شدن این پیشنهاد در مجلس خوب نباشد برای این که مجلس بیجه رای بدهد البته چیزهایی که برخلاف قانون اساسی برخلاف قانون خواهد بود باید دولت جلو گیری و منع کند حالا اگر آقایان که اجازه خواسته اند می خواهند مذاکره کنند مختارند ولی من گمان نمی کنم که خوب باشد در مجلس مطرح شود

بعضی از نمایندگان - صلاح نیست

نایب رئیس - آقایان اگر اجازه می فرمایند جلسه را ختم کنیم دستور اولاً بودجه هدایه

ثانیاً رایورت کمیسیون بودجه در موضوع شهریه هائی که از کتابچه شهریه حذف شده بود آقایان در دستور فرمایش ندارند

آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده عرض می کنم خوب است لایحه راجع بعقوق آن ۳ نفری را که از هدیه خارج کرده اند جزو دستور بشود

نایب رئیس - دیگر در دستور حرفی نیست .

آقای رفعت الدوله .

(اجازه)

بنده عرض می کنم که مدتی است لایحه سیم کشی از کردند بقره توبه بمجلس آمده و از نظر کمیسیون بودجه هم گذشته و تمام شده است و این لایحه در موقع مراجعت این بنده از غنایات که قریب هفت ماه است بمجلس آمده و چون یک امر مهمی است تقاضا می کنم جزو دستور شود که زودتر بگذرد

نایب رئیس - عده برای رای کافی نیست لهذا همان دو فقره جزو دستور خواهد بود

(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد) مؤتمن الملک

صورت مشروح مجلس یوم یکشنبه نهم خرداد ۱۳۴۱ مطابق هشتم میزان ۱۳۰۱

مجلس در ساعت چهار دقیقه قبل از ظهر بر ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید صورت مجلس یوم شنبه هفتم میزان را آقای امیر ناصر قرائت نمودند

رئیس - در صورت جلسه ای برادی هست یا نه ؟

(اظهاری نشد) رئیس - عده برای مذاکرات کافی نیست .

چند دقیقه تنفس می شود (جلسه برای تنفس تعطیل و پس از یک ربع مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - چون نسبت بصورت جلسه اعتراضی نیست صورت مجلس تصویب می شود . لایحه مستمریات مطرح است . مذاکرات در کلیات است .

آقای آقا سید فاضل (اجازه)

آقا سید فاضل - بنده در جلسه گذشته هم عرض کردم که مستمریاتی که در حق بعضی برقرار شده صرف قوانین داده و از راه خدمت یا بعضی ترتیبات در حق آنها برقرار شده و در مجلس اول هم در آنها نظر نمود و جرح و تعدیل کرده اند و موافق همان قانونی که در سنه قوی ثیل ۲۵ از مجلس گذشته است . از باب مستمری مستحق گرفتن تومانی تومان می باشند نهایت بواسطه عدم تمکن دولت ممکن نشد تومانی تومان پرداخته شود به بعضی ها تومانی دو ریال و به بعضی ها تومانی پنجقران و به بعضی ها تومانی یک تومان می پرداخته اند ولی عقیده بنده این است که همین ششصد و هشتاد هزار تومان را که دولت اعتبار خواسته با سوره بین مستمری برها تقسیم نمایند و ترتیبی اتخاذ نمایند که منطقی باشد نه این که به تبعیض قائل شده بعضی ها را تومانی تومان و بعضی ها را تومانی پنجقران و بعضی ها

هارا تومانی دو ریال بدهند . رئیس - آقای تدین . (اجازه) تدین - اشکالی برای بنده پیدا شده بود چون در ابتداء که آقای آقا سید فاضل شروع بنطق نمودند آقایان تند نویس ها نبودند می خواستم عرض کنم که باید نطق آقایان را بنویسند حالا که آمدند عرضی ندارم .

رئیس - آقای نظام الدوله موافقید ؟

نظام الدوله - بلی رئیس - بفرمائید

نظام الدوله - در جلسه گذشته که مسئله مستمریات مطرح مذاکره بود بنده مخالف بودم و تصور می کردم مخالفت بنده با آن لایحه تا اندازه ای وضع فقرا را تأمین می کند و تا اندازه ای نسبت بفقرا کمک می شود ولی حالا می بینم همان اشخاص فقیر و بیچاره که با هزاران زحمت و مرارت حقوق خود را تومانی ۵ قران دریافت می نمایند آقایان در نظر دارند حقوق آن بد بخت هارا هم بتومانی دو ریال تبدیل نمایند .

بعلاوه ما بدولت فلان مقدار اعتبار می دهیم که در تحت اختیار خود آنرا بین ارباب مستوری تقسیم و صورت جزء آنرا بمجلس بفرستند و البته دولت هم مصالح را در نظر گرفته است که باین تبعیض قائل شده و این که آقایان می فرمایند آنهایی که تومانی پنجقران یا تومانی یک تومان مستمری می گرفته اند آن هاهم تومانی دو ریال بگیرند بعقیده بنده این مسئله صحیح نیست و گمان می کنم عدم عدالت است و عقیده بنده این است که بهمان ترتیب سالهای قبل این مسئله مجری شود تا برای سال آتی تصویب صحیحی اتخاذ شود ؟

رئیس - آقای سلطان العلماء موافقت یا مخالف ؟

سلطان العلماء - بنده با رایورت مخالفم .

رئیس - بفرمائید سلطان العلماء - مخالف بودم در اصل

مستمریات نیست زیرا مکرر آقایان هم بعرض مجلس شورای ملی را رسانیده اند که دولت در باره ای از موارد می گیرد و در باره ای از موارد بخش می کند و از سابق هم این مسئله معمول بوده است گذشته از این بنا بفرمایش بعضی آقایان نمایندگان بعضی از این اشخاص هم فرمان دوره مشروطه و البته در دوره استبداد هم بکسی بدون جهت چیزی نمی داده اند ولی این که در رایورت کمیسیون بودجه نوشته شده است این شش

سد هزار تومان و کسری نقد و فلان مقدار جنس را مثل سئ ماضیه بین ارباب و ضایف و مستیری تقسیم نمایند بنده با این که مخالفم و آن مسئله را هم که مستیر محترم فرمودند بعضی از اول اعلان ورشکستگی داده اند بنده قویاً عرض می کنم بحمدالله دولت ایران بهیچوجه ورشکست نیست دولتی ورشکست است که شانه اوزیر بارقرض خوابیده باشد و منابع ثروت او بکار افتاده و تمام شده باشد ما که بحمدالله فرضی نداریم و منابع ثروت ما هم تحت الغرض باقی است و اگر بواسطه عدم توجه دولت یا جهات دیگر بکار نیافتاده باشد دلیل بر فقر و ورشکستگی ما نیست باز برمی گردم باصل مقصود عرض می کنم این که فرمودند بواسطه حسرت مالیه دولت تصمصم گرفته اند امسال هم مثل سال گذشته مستیری ها را بپردازد و برای سال آتی تصمصم صحیحی اتخاذ نمایند بنده با این مسئله مخالفم زیرا اگر این طور باشد باز فقرها و بی چیزها تومانی دوریال و متنفذین مثل سابق تومانی تومانی می گیرند بلی دولت مختار است بلی نفر از نامندکان - اینطور نیست سلطان العلماء - بنده هرا بضم زها عرض می کنم ملاحظه فرمائید بعد اگر فرمایشی دارید در پشت کرسی خطاب به جواب بفرمائید بلی دولت مختار است بجهت این که این وظیفه حقیقتاً یک حق مشروع و دین ثابت و مسلمو نیست که اگر با صاحبان مستیری داده نشود فردا بتوانند در محکمه تطالم واردا نمایند این یک رعایت و احسان و بخششی که دولت نسبت برهائیا می کند و این مسئله در همه جاهم معمول است و بنده هم کاملاً با بخشش و رعایت دولت نسبت برهائیا موافقم و در هر دور از ادوار هم سلاطین این معامله را با رعایای خود می کردند ولی چیزی که هست بعدالت تقسیم نشده و مجلس شورای ملی که مرکز تمام قانونها و مرکز عدالت است (چون تقسیم این حق تساوی بعمل نیامده) خوب است رأی بدهد بتساوی بدهد که بطور تساوی این مبلغ را تقسیم و اصول تبعیض را مرتفع سازند در خاسته و پایان هرا بضم خود عرض می کنم اگر غیر از تساوی راه دیگری پیش گرفته شود به مخالفت خود باقی و شاید با اسباب زحمت آقایان شوم .

رئیس . آقای تدین مخالفند ؟
تدین . بلی
رئیس . آقای اقبال السلطان چطور اقبال السلطان . بنده هم مخالفم
رئیس . آقای دولت آبادی حاج میرزا سید علی محمد دولت آبادی مخالفم
رئیس . آقای حاج میرزا مرتضی هم مخالفند ؟
حاج میرزا مرتضی . بلی

رئیس . آقای سلیمان میرزا هم که نیستند
آقای سدیدالملک
سدیدالملک . بنده هم مخالفم
رئیس . آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)
حاج شیخ اسدالله . تصور می کنم هیچ کس تصدیق نکند که تبعیض بین اشخاص صحیح و منطقی باشد و چنانچه در جلسه قبل هم عرض کردم اگر مجلس و دولت بتوانند و موافق شوند ترتیب صحیحی بجهت این مسئله بدست آورند بنده هم کاملاً موافقم ولی نه این طور که بیکمرتبه مستیرها را قطع کنند با این ترتیب بنده بهیچ وجه موافق نیستم و حالا در این که بچه نحو و برای چه این مستیرها را برقرار کرده اند داخل میشوم همین قدر عرض می کنم دولت های سابق این مستیرها را برقرار کرده و تا بحال هم آنها را پرداخته اند بعد از این هم باید بپردازند حالا داخل نمی شوم در این مسائل که دول دیگر چه می کنند و بیکمرتبه دو ملیون و سه ملیون از نفوس مملکت که بیکار می مانند رعایت آنها را کرده و برای آنها حقوق معین می کنند عجالتاً اینها کار ندارم ولی در این مورد کمی گویند چرا تبعیض شده است ؟ و این مسئله غلط است عرض می کنم بسیار خوب آقایان که میفرمایند این ترتیب غلط است را بهتری پیدا نایند . و پیش نهاد کنند و الا بصرف مخالفم مخالفم که نمی شود کار کرد - بنده هم می گویم مخالفم ولی با لفظ مخالفم که کار پیش نبرود البته آقایان باید راه عملی تری پیدا کرده و پیش نهاد کنند آنوقت بفرمائید با ترتیب این لایحه مخالفم . ما هر چه در کسب و فکر کردیم مسئله پیدا کرد این بود که گفتیم امسال هم مثل سالهای گذشته مستیرها را بپردازند و برای سال بعد دولت و مجلس با فکر یکدیگر سعی کنند بلکه بتوانند راه حلی پیدا کنند . حالا هر يك از آقایان راه حلی برای این مسئله در نظر دارند عرض این که متصل می فرمایند مخالفم آن راه حل را بفرمائید و پیش نهاد کنند البته اگر عملی باشد بنده هم موافقم و الا بصرف من مخالفم کار پیش نبرود اگر بگوئیم بکلی مخالف پرداخت مستیرها هستم این مسئله بهیچوجه عملی نیست . اگر بگوئیم بتمام تومانی دو ریال بدهند این هم دور از انصاف است زیرا اشخاص هم که تومانی پنجقران و یک تومان بآنها داده می شود تمام آنها بواسطه نفوذ نیست و اغلب آنها بواسطه خدمت و استیصال وجهات دیگر است که دولت تومانی پنجقران باین تومانی بآنها می دهد شاید در بین آنها بعضی باشند که بواسطه نفوذ حقوق آنها تومانی پنجقران باین تومانی پرداخته می شود ولی نمی توان تصدیق کرد تمام این

اشخاص که تومانی پنجقران یا یک تومان می گیرند در اثر نفوذ بوده است . پس تومانی دو ریال هم که نمی توانیم بدهیم اگر هم بگوئیم تومانی پنجقران بتمام آنها داده شود محل نداریم اگر مجلس هست و ممکن است تومانی پنجقران یا بیشتر داد بنده عرض می کنم بتمام تومانی بکوتومان بدهند شامه ملیون برای پرداخت آن پیدا کنید بنده هم کاملاً موافقم بهر جهت هر يك از آقایان راه حلی عملی تر از پیش نهاد کسب و سه میلیون جز این راهی که پیش نهاد کرد برای امسال راه حلی پیدا نکنید و این راه را بهتر و عملی تر از هر راهی دید .
رئیس . (خطاب به آقای حاج شیخ اسدالله)
این که می فرمائید آقایان نظریات خود را پیش نهاد کنند پیش نهادهای زیادی رسیده هر وقت آقایان مذاکرات را کافی بدانند پیش نهادها قرائت میشود آقای تدین (اجازه)
تدین . بنده مخالفم با وجهی که بجهت پرداخت مستیریات معین شده و حالا بجهت مخالفتها هم عرض می کنم .
اولاً يك پیش نهادی از طرف دولت مجلس آمده مبنی بر این که ششصد و هشتاد هزار تومان و کسری بصورت اعتبار داده شود که مطابق سال گذشته مستیرها تأدیبه شود در این مدتی که بنده در کسب و بودجه بوده و هستم این مسئله مطرح بوده که يك صورت اصلی از وزارت مالیه بکسب و بودجه نیامده که ما بینیم عمل سال گذشته بچه نحو بوده باین معنی که مستیری برهائی که تومانی يك تومان می گیرند چقدر دارند و آنهایی که تومانی پنجقران می گیرند چقدر و آنهایی که تومانی دوریال می گیرند چقدر صورتی هم که در جلسه گذشته این جا خوانده شد و اطلاعاتی که بعرض آقایان رسید اطلاعاتی بود که از خارج بدست آمده بود هیچ مربوط بوزارت مالیه نبود این ششصد و هشتاد هزار ریال تقدراً در حقیقت مانعی دانیم چقدر آن از قرار تومانی بکوتومان وجه مبلغ از قرار تومانی پنجقران و چقدر تومانی دو ریال پرداخته می شود . و عقیده بنده این است که تا يك صورت صحیحی از وزارت مالیه بمجلس فرستاده نشود و صورت حقیقی مستیری کدر دفاتر دولت ضبط است معلوم نشود بنده نمی توانم رأی بامر معمولی بدهم فقط بکلی امتیازی از طرف دولت خواسته شده و می گویند در آخر سال در موقع تفریح بودجه ما صورت خواهیم داد آیا این حرف حرفی است که بتوان بان اطمینان نمود ؟ مطابق اطلاعاتی که بنده بدست آورده ام صورت صحیح و مرتب مستیرها در وزارت مالیه هم نیست . آقای متمدن السلطنه هم با اطلاعات کاملی که

دارم مالیه دارند باز حجات زیاد فقط تا سده يك صورت جزئی بطور اختصار بپس بدهند که يك قسمت آن را آقای آقا سدیدالملک جلسه گذشته خواندند و این صورت مثل بنده سه و سه و سه است و از آن بید معلوم نیست وضع مستیری بچه ترتیب است . بنابراین تا يك صورت منظم صحیحی از طرف وزارت مال به مجلس تقدیم نشود نمی توان رأی داد که ششصد و هشتاد هزار تومان و کسری وزارت مالیه مطابق سال گذشته که هیچ معلوم نیست بچه منوال بوده بپردازد مستی دیگر مسئله تبعیض است که هر يك از آقایان بشرح مبسوطی راجع باین موضوع بیان فرمودند و این يك اصولی است مسلم که شش تبعیض عادلانه نیست و تولید هزار گونه مشکلات و اعتراض می کند این تبعیضها در مستیریات و دارائی بهیچ وجه احتیاج گذر تمام ادارات دولتی و تمام وزارتخانه ها در مورد خودش حکم فرما شده است بطوریکه واقعاً نمیتوان اسم این ادارات و وزارت خانهها را ادارات تبعیض گذاشت که مورد آن کامروزر در مجلس گفت و گو است مسئله مستیریات است . چرا باید بعضی تومانی يك تومان و بعضی تومانی پنجقران و بعضی تومانی دوریال بگیرند ؟ البته معلوم است که تمام اینها از نقطه نظر استحقاق نبوده بلکه اغلب آنها بواسطه اعمال نفوذ های شخصی بوده است . مسئله تبعیض رفتن در این مورد که عرض کردم توسعه پیدا کرده و ممکن است اگر همین حال باقی باشد يك مشکلاتی برای ادارات و مملکت تولید کند . ملاحظه فرمائید وزارت معارف چند روز است تعطیل نموده وزارت عدلیه تعطیل کرده است برای چه ؟ برای رسیدن حقوق به آنها . چرا بآنها حقوق نرسند ؟ بواسطه تبعیض زیرا هستند وزارت خانه ها یکیک چندماه هم حقوق امسال آنها پرداخته شده که یکی از این وزارت خانهها وزارت مالیه است که تصور می کنم مطابق معمولش ماه بماه حقوق اعضاء او تأدیبه می شود بلکه بعضی از دواثرش پانزده روز بپانزده روز حقوقشان را می گیرند
یکتفر از نمایندگان - خیر این طور نیست آن ها هم مبلغی طلبکار هستند .
تدین . علی ای حال اگر هم حقوق آنها عقب افتاده باشد به اندازه سایر ادارات عقب نیفتاده . ولی وزارت معارف هنوز یکی دو ماه از سال گذشته طلب کار است وزارت عدلیه هنوز از قوس سال گذشته حقوق طلب کارند اما از این طرف بعضی از وزارت خانهها از بابت امسال هم چند برج حقوقشان تأدیبه شده است موقتیکه مملکت در مجلس متعین بودند سه مرتبه از طرف مجلس رسماً بوزارت مالیه نوشته شده که صورت وزارت خانهها یکیک حقوقشان عقب

مانده آنها یکیک حقوقشان را تمام گرفته اند با قدری که حقوق آنها عقب افتاده بمجلس بفرستند تا بلکه با موافقت دولت موفق به رفع تبعیض بشویم . متأسفانه قریب يك امامت هنوز از طرف وزارت مالیه جواب فرستاده نشده بنابراین باین تبعیض که در تمام ادارات و وزارتخانهها حکم فرماست چاره نداریم جز این که این تبعیض را مرتفع ساخته تا بتوانیم ادارات را مرتب نمائیم . اینکه آقای حاج شیخ اسدالله فرمودند بصرف گفتن مخالفم مخالفم نباید گفتا کرد این مسئله مسلم است ولی چنانچه آقای رئیس فرمودند پیش نهادت پس از کافی بودن مذاکرات قرائت خواهد شد از این در اساس مستیریات که وارد می شویم يك مقدار زیادی از این مستیریات بیک اشخاص میرسد که از نظر تولد و دارائی بهیچ وجه احتیاج بگرفتن مستیری ندارند کتابچه مقطوعات که طبع شده است اگر آقایان در آن ملاحظه بفرمائید يك قسمت از اظهارات بنده را تصدیق خواهند نمود و با این بی پولی مملکت و با این گرفتاری ها اشخاصی هستند که هیچ استحقاق ندارند و دارای تولد سرشاری هستند و بعنوان مختلف نقدی و جنسی می گیرند که بنده اسامی آنها را نمی خواهم بخوانم و داخل در موضوع آنها نمی شوم عقیده ام این است اولاً خود آنها عالی جناب نموده و از مستیری خود صرف نظر کنند و این بهتر و بزرگترین خدمت است بمملکت که بگویند در این موقع که مملکت فقیر و نادریم این هزار یا هزار و پانصد تومان مستیری در سال تومانی تومانی تومانی قران بگیریم یا خودمان صرف نظر می کنیم و حقیقتاً که اگر خود آنها با این ترتیب حاضر بشوند تصور می کنم زحمت ما کم شده و آنها هم نسبت بمملکت خدمتی کرده اند و يك موفقیتی برای ما پیدا می شود و اگر چنانچه حاضر نشوند از نظر عدم استحقاق آنها بنده متقدم مستیری آنها از دفتر مستیریات حذف هود
سهام السلطان منشی کمیسیون
آقای تدین اظهار فرمودند که صورتی از وزارت مالیه راجع بمستیرین بکمیسیون رسیده است اگر دقت می فرمودند معلوم می شد که صورت بکمیسیون آمده در آن ذکر شده است
مستیریاتی که در این سنواه اخیر پرداخته می شود دو قسم است يك قسم مستیریاتی است که بطور کلی تومانی دو ریال می پردازند و يك قسم مستیریاتی است که برای آنها تصویب نامه صادر شده بعضی ها تومانی يك تومان و بعضی

ها تومانی ه قران دریافت می دارند و کلیه مستیریات که در مجلس دوم تصویب شده قریب ه کرور است و از آن تاریخ تا کنون يك کرور آن چه صاحبان آن ها فوت کرده اند و چه بکلی از آن ها خریداری شده است ضبط دولت شده و تقریباً چهار کرور باقی می ماند و از این چهار کرور مطابق صورتی که بکمیسیون آمده مبلغ سیصد و هفتاد و پنج هزار و صد و يك تومان از قرار تومانی دو ریال و قریب سیصد و پنج هزار تومان از قرار تومانی يك تومان و پنجقران تأدیبه می شود و این صورت حالا هم در کسب و بودجه موجود است اما راجع بمسئله تبعیض آقای تدین فرمودند که کمیسیون ابتدا در نظر داشت که داخل در افراد شده و يك رأی قطعی بدهد یعنی تماماً یا تومانی دو ریال یا تومانی ه قران و يك تومان پرداخته شود ولی چون راجع بشهریه ها داخل در افراد شده بود و بعد راپورت آن که بمجلس آمد و در مجلس رأی کلی راجع به آنها داده شده باین مناسبت کمیسیون صلاح دانست که امساله راجع بهمان ترتیب که سالهای قبل پرداخته می شد و بدون اینکه حکم و کسری کرده باشند همان طور بپردازند تا بعد با سر فرصت در اقلامی که تومانی پنج قران یا تومانی يك تومان دریافت می دارند دقت شده و اگر حقیقتاً صاحبان آنها استحقاق دارند و واجب الرایه هستند بهمان ترتیب بآنها پرداخته شود اگر استحقاق ندارند تکلیفی برای آنها معین و در حقیقت هم تمام اشخاصی که تومانی پنجقران و یکتومان می گیرند از نقطه نظر خدمات زیاد یا برایشانی یا هل بل دیگر استحقاق گرفتن آن را دارند و از این چهارده هزار و دوست و چهل و پنج قلم شاید صد قلم آن متنقد بوده و بواسطه نفوذشان توانسته اند تومانی پنجقران و یکتومان تصویب نامه صادر کنند و الا بقیه حقیقتاً استحقاق داشته اند و باید نسبت بآنها رعایت شود و مسلم است حقوقی که مجلس دوم تصویب کرده است برای همه تومانی تومانی بوده است منتهی بواسطه این که دولت دچار يك وضعیت نامساعد اقتصادی شده دیگر وسایل پرداخت تومانی تومانی برای اوسمکن نبوده و باین واسطه دولت های سابق مستیریات را کسر کرده يك مقداری را تومانی دو ریال و بعضی را تومانی ه قران و تومانی تومانی داده اند .
کمیسیون هم دید اگر بخواهد تمام این ها را تومانی دوریال بدهد ممکن است با اشخاصی که تومانی پنج قران یا یکتومان می گیرند و مستحق هستند صدقه واردی باید

باین صورت امسال دست نزد و عقیده اش این بود که امسال هم مثل سالهای قبل پرداخته شود و بیکتعمیل جدیدی هم بر دولت نکرده است و فقط همان کاری را که دولت در سنوات ماضیه می کرده کسب و بودجه همان را تصویب کرده است که امسال هم بهمان ترتیب پرداخته شود تا از روی دقت باین صورت رسیدگی شده و آنچه بقیه استحقاق داده می شود رد کنند و بآنها حق استحقاق هستند داده شود يك مسئله دیگری هست و آن این است که سابقاً این مستیریات تماماً از روی استحقاق و فقر باشد خاص داده نمی شود بلکه در مقابل خدمات آن ها پرداخته می شده و اشخاصی که چندین سال بدولت خدمت می کردند در باره آن ها مستیری برقرار می کردند پس معلوم می شود که فقط از روی استحقاق نبوده در مجلس دوم هم که مستیریات را ابقا کردند شاید نظرشان با استحقاق و خدمت هر دو بوده است و ما هم نمی توانیم فقط بنظر استحقاق نگاه کنیم بلکه باید خدمت اشخاص را هم منظور بداریم همین طور که ما امروز برای مستخدمین قانون استخدام می نویسیم و از خدمات آنها قدرانی می کنیم سابقاً هم در حق اشخاص خدمت گذار مستیری برقرار می کردند حالا در موضوع تبعیض هم بسته بنظر آقایان است که هر طور صلاح می دانند تصویب نمایند . این ها اطلاعاتی بود که بنده داشتم و عرض کردم .
رئیس . مجلس مذاکرات را کافی می داند .
(جمعی گفتند کافی است و بعضی گفتند کافی نیست)
رئیس . رأی می گیریم بکافی بودن مذاکرات آقایانی که مذاکرات را کافی می دانند تصویب فرمایند .
(اکثر نمایندگان قیام نمودند)
رئیس . معلوم می شود کافی است آقایان حاج میرزا مرتضی و آقا سدیدالملک و نجات وحاج سیدالمحققین و سلطان العلماء و زنجانی پیش نهاد کرده اند این مبلغی که از طرف دولت پیشنهاد شده است باالسویه بین مستیری بگیر ها تقسیم شود بقیه پیش نهادها چون مختلف المضمون است قرائت می شود .
حاج میرزا سدیدالوهاب . بنده پیش نهاد خود را مسترد می نمایم .
(پانزده فقره پیشنهاد بمضمون ذیل قرائت شد)
۱ پیشنهاد می کنم مستیریات که معمولاً دوریال و پنجقران داده می شده کماکان داده شود و آنهایی که تومانی تومانی داده می شده بکمیسیون بدهد مستیریات مسترد می شود .
اولاً جمع کلیه مستیری مصوبه قوی نیل چه مبلغ بوده علاوه سنواه گذشته چه

۲ بنده پیشنهاد می نمایم نسبت بمجموع صاحبان مستیری الی بیست تومان تومانی يك تومان از بیست تومان الی پنجاه تومان پنجقران از پنجاه تومان بیلا تومانی دو ریال پرداخته شود .
محمدعلی مافی
۳ مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی دامت شاد .
پیش نهاد می کنم مستیریات الی یازده تومانی تومانی پرداخته شود و میزان مبلغ آن از وجه اعتبار پیشنهادی دولت موضوع و بقیه وجه اعتبار را تومانی شاد در وجه مستیری بگیرها بپردازند و برای این که اصل ثابتی اتخاذ شود وزارت مالیه صورتی بترتیب فوق تهیه و تقدیم مجلس نماید که بعد ها تغییراتی داده شود .
ناظم الدوله
۴ مقام محترم ریاست مجلس مقدس .
بنده پیشنهاد می کنم که مستیریات این طور پرداخته شود تا يك صد تومان در سال تمام پرداخته شود و از يك صد تومان بیلا از مزاد هفت قران کسر سه قران پرداخته شود .
(ابراهیم قاسمی)
۵ مقام منیع ریاست مجلس شورای ملی .
بنده پیشنهاد می نمایم مستیریات مصوبه قوی نیل هزار و سیصد و بیست و پنج بطریق ذیل پرداخته شود .
۱ تا بیست و پنج تومان تمام پرداخته شود .
۲ از بیست و پنج تومان بالا تر تا دوست و پنجاه تومان مآزاد تومانی پنج قران .
۳ از دوست و پنجاه تومان بالاتر تا هزار و دوست تومان مآزاد تومانی دو ریال .
۴ مستیریات بالا تر از هزار و دوست تومان توقیف شود .
۵ مستیریات جنسی نیز موقوف شود . مستشار السلطنه
۶ مقام ریاست جلیه مجلس مقدس بنده پیشنهاد می کنم که نظر باین که کمیسیون بودجه اولاً قانون مستیریات مصوبه مجلس سابق را نقض کرده و ثانیاً ششصد و هشتاد هزار تومان خورده پیشنهادی جدید دولت را پذیرفته در قسمت اول (نقض قانون سابق) رأی گرفته شود و قسمت ثانی بماند در جلسه یکشنبه
میرزا علی کازرانی
۷ بنده پیشنهاد می کنم که تکلیک بشود .
اولاً جمع کلیه مستیری مصوبه قوی نیل چه مبلغ بوده علاوه سنواه گذشته چه

مبلغ آن تومانی دوریال وجه مبلغ تومانی پنج قران وجه مبلغ تومانی يك تومان داده شده

ثانیاً چون صندوق دولت خالی است و ممکن نیست بیش از تومانی دوریال داده شود موقتاً مجلس شورای ملی تومانی دو ریال را تصویب فرمایند بر طبق معمول همه ساله داده شود و بعد برای تومانی پنجقران و يك تومان اگر با دلائل مثبتی دولت لازم میدانند در حق اشخاص معینی پیشنهاد نمایند که در مجلس مقدس تحت شور و در بیان رئیس التجار

۸ - بنده پیشنهاد می کنم بواسطه رفع تبیض کلیه مستتریات تومانی ۳ قران داده شود معادل هشتصد و بیست هزار تومان می شود بقیه هم فسخ دولت خواهد شد عبدالوهاب رضوی

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده دو پیشنهاد تقدیم کرده ام یکی سفران و یکی پنجقران پنجقرانی رایس میگیرم

۹ - مقام مقدس ریاست مجلس شورای ملی دامت عظمت

بنده پیشنهاد می کنم از مستتریات اشخاص که تومانی یکقران و تومانی پنج قران می گیرند کسر شود و مستتریات کسانی که از مستتری آنها تومانی هفتقران و نیم کسر شده اضافه نمایند که کلیه مستتریات يك حالت پیدا نمایند و بطور تامل تادیه شود

۱۰ - بنده پیشنهاد می نمایم مستتریات مطابق رای کمیسیون بودجه تادیه شود

حاج شیخ محمد حسن چون تصور می کنم عملیات دولت های سابق که حقیقتاً در این قسمت قابل تعدیل است اغلب مستتریات را تومانی دو ریال قرار داده اند و در این قسمت لازم نیست تصمیمی اتخاذ شود

بنده پیشنهاد می کنم صورت جزء بقیه مستتریات طرح و بین نمایندگان توزیع شده بعد از اطلاع از احوال اشخاص مجلس تصمیمی اتخاذ کند

۱۲ مقام محترم ریاست مجلس شورای دامت شوکت

نظر باینکه اتخاذ اصل تا بقی در مجلس قدری مشکل است لهذا پیشنهاد می کنم که رایورست مستتریات بکمیسیون بودجه بر گردد تا در آنجا اصل تابتی شده ثانیاً بمجلس تقدیم شود

(سید محمد تدین) بنده پیشنهاد می کنم که وزارت مالیه صورت جزء با رسم و رسم از مستتریات تقدیم مجلس نماید تا بعد بمجلس فراری در آن بگذارد سدید الملک

۱۴ يك تومانی راهم پنجقران بدهند و مازاد را بدوریال بیفزایند جنس را بجزان

معمول تسمیر کنند و بهمان نسبت تقسیم مهدقلی مخبر السلطنه

۱۰ پیشنهاد می کنم اشخاصی که تومانی پنجقران و يك تومان می گرفته اند تمامی پنجاه تومان بدون کسر علاوه مطابق شهریه ها تومانی چهار قران کسر شود محمد هاشم میرزا

مدرس - پیشنهاد بنده را مجدداً بخوانند تا توضیح دهم

رئیس - پیشنهادها باید يك يك قرائت شود و آقایان توضیح بدهند ولی چون پیشنهاد آقای تدین و آقای کرویسی تاحدی راجع بدستور است بر سایرین مقدم است ...

(پیشنهاد آقای تدین و آقای کرویسی مجدداً قرائت شد) رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - بنامند پیشنهادات که از طرف آقایان پیشنهاد شده است بنده تصور می کنم این موضوع در این جا باین زودی حل نشود و در کمیسیون بودجه هم همان طور که بعضی آقایان اظهار کردند آنقدرها این مسئله تحت نظر گذاشته نشده و فقط يك مذاکرات مقدماتی در این موضوع شده است و در نتیجه گفته اند بهتر این است که امسال هم مثل سالهای قبل پرداخته شود بنا بر این عقیده دارم که این رایورست پیشنهاد های کمیسیون بر گردد و در آنجا مذاکره شده باینکه نظریه جامع الاطراف را مجدداً رایورست بمجلس تقدیم شود

رئیس - عقیده کمیسیون چیست ؟ سهام السلطان - همان طوریکه آقای تدین اظهار می فرمایند چون نظر آقایان خیلی مختلف است پیشنهاد های زیادی هم تقدیم شده است که اگر بکمیسیون ارجاع شود باز شاید نظریه کاملی نتواند اتخاذ کنند بنا بر این اگر در مجلس رای گرفته شود و يك زمینه برای مسئله در خود مجلس اتخاذ شود بهتر است بنا بر این بنده نمی توانم این پیشنهاد را قبول کنم

رئیس - کمیسیون قبول نمیکنند آقایان فاضل - بنده هم با این پیشنهاد مخالفم رئیس - بفرمائید آقایان فاضل - خود آقای تدین در کمیسیون تشریف دارند و تصدیق میکنند که اگر داخل در اعلام این کتابچه بشویم با امسال وسایل دیگر نتیجه نمی دهد از آن طرف هم صاحبان مستتری چه آهنائی که در مرکز هستند وجه آهنائی که در ولایات هستند هجوم آورده اند و از اول سال که در کمیسیون هستیم هم وقت صاحبان مستتری فشار می آورند که تکلیف چیست ما هم يك رایورستی بمجلس تقدیم کردیم تا مجلس تکلیف این کار را معین کند و مجدداً

مراجعه بکمیسیون را بنده بی فلسفه میدانم زیرا تا اندازه افکار آقایان نمایندگان در این مسئله معلوم و آشکار شده است و از روی ندارد و دفعه بکمیسیون مراجعه شود و بنده آنچه حس می کنم این است که بیشتر آقایان مایلند این ششصد و هشتاد هزار تومان با بسویه بین صاحبان مستتری تقسیم شود زیرا همه صاحب فرمان هستند نهایت یکی ده تومان فرمان دارد یکی صد تومان و یکی هزار تومان و تمام فرمان ها هم متعدد المال است باین جهت فلسفه یکی تومانی دو ریال بگیرد و یکی تومانی پنج قران و عموماً هم مستحق هستند و اشخاصی هم که تومانی تومانی می گیرند آنها هم چند نفر نان خوردارند بهر حال بنده ملاک این مستتریه را فرمان میدانم و از حیث اعتبار هم مزایائی برای يك فرمانی نسبت بدیگری قائل نیستم و عقیده ام این است این مبلغ را که دولت اعتبار خواسته است بخود دولت رجوع کنیم که بین مستتری بگیریم تقسیم کند مردم پیش از این معطل نشوند که گمان می کنم که کمیسیون هم حق ندارد داخل اعلام جزء بشود

سهم السلطان - حق دارد آقایان فاضل - مقصودم این جزء بشود رئیس - رای می گیریم باین توجه بودن پیشنهاد آقای تدین ... محمد هاشم میرزا - بنده میخواهم جواب عرض کنم رئیس - جواب کی را می خواهید بدهید محمد هاشم میرزا - آقایان سید فاضل باین پیشنهاد مخالف بودند ولی بنده موافقم می خواهم جواب ایشان را بدهم رئیس - آقای تدین پیشنهاد کردند و کمیسیون هم قبول ننمود و آقایان فاضل هم مطابق نظامنامه اظهاراتی کردند دیگر لازم بجواب نیست رای می گیریم باین توجه بودن پیشنهاد آقای تدین

آقایان باینکه این پیشنهاد را قابل توجه می دانند قیام فرمایند

رئیس - قابل توجه همه در خاطر آقایان هست که راجع بشهریه ها کمیسیون بودجه اعلامی را حذف کرده بود و در مجلس قرار بر این شد که کمیسیون مجدداً تجدید نظری در آنها بنماید اگر لازم دید اعلام معذوفه را مجدداً برقرار کند بمجلس پیشنهاد نمایند که قسمتی که برقرار شده بود بمجلس پیشنهاد شده بود قسمت آخرش هم تجدید نظر شده و کمیسیون رایورست داده است و جزء دستور امروز معین شده

است حالا باید مطرح شود (رایورست کمیسیون بودجه شرح ذیل قرائت شد)

نظر بماده شش قانون شهریه معصومه ۱۷ اسد ۱۳۰۱ کمیسیون بودجه در جلسه دوم معمر مطابق سوم سنبله تجدید نظر در اعلام شهریه هائی که حذف شده بود نموده چون پس از گذشتن قانون شهریه که شامل کلیه شهریه بکیرها بطور مساوی شده است نظریه تغییر کرده و دیگر درك قسمتی از این اعلام معذوفه هلت حذف از بین رفته بود لذا کمیسیون اعلام مشروح ذیل را از مندرجات سابق خارج و مجدداً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد می نماید بدیهی است که در صورت تصویب مجلس شورای ملی این اعلام مشمول قانون شهریه مورخه یازدهم برج اسد و هیجدهم سنبله خواهد بود اولاد آقای نیرالملک چهار نفر

اسدالله خان - جمشید خان - شکرالله خان - منوچهر خان - هر يك ۲۵ تومان صد تومان اقتدار - السلطنه صد تومان - آسیه خانم ۱۰۰ تومان بیگم صبیبه میرزایی ۲۰ تومان - ورثه متضدالملک ۴ نفر صد تومان - همادالکتاب شکوه الممالک - میرزا علی اکبرخان اردانی هر يك شصت تومان تا موهه حبس انقضا شود پرداخته شود مهدی خان ولد ماشاءالله خان تاسن ۲۰ سالگی ۲۰ تومان - فاطمه خانم عیال اردانی ۸ تومان و ۴ قران ۰ همد الملوك صبیبه میرزا مصطفی خان - شوهر اختیار نکرده ۲۰ تومان

رئیس - قلم سومی چیست نصرت الدوله - آسیه خانم رئیس - آقای آقایان فاضل یعقوب اجازه

آقا سید یعقوب بنده می خواهم اولاً از آقای مخبر سؤال کنم که هلت حذف چه بود و هلت تجدید نظری چه بود ثانیاً آقایان فاضل هم مطابق نظامنامه اظهاراتی کردند دیگر لازم بجواب نیست رای می گیریم باین توجه بودن پیشنهاد آقای تدین

آقایان باینکه این پیشنهاد را قابل توجه می دانند قیام فرمایند

رئیس - بفرمائید آقایان فاضل - خود آقای تدین در کمیسیون تشریف دارند و تصدیق میکنند که اگر داخل در اعلام این کتابچه بشویم با امسال وسایل دیگر نتیجه نمی دهد از آن طرف هم صاحبان مستتری چه آهنائی که در مرکز هستند وجه آهنائی که در ولایات هستند هجوم آورده اند و از اول سال که در کمیسیون هستیم هم وقت صاحبان مستتری فشار می آورند که تکلیف چیست ما هم يك رایورستی بمجلس تقدیم کردیم تا مجلس تکلیف این کار را معین کند و مجدداً

رئیس - قابل توجه همه در خاطر آقایان هست که راجع بشهریه ها کمیسیون بودجه اعلامی را حذف کرده بود و در مجلس قرار بر این شد که کمیسیون مجدداً تجدید نظری در آنها بنماید اگر لازم دید اعلام معذوفه را مجدداً برقرار کند بمجلس پیشنهاد نمایند که قسمتی که برقرار شده بود بمجلس پیشنهاد شده بود قسمت آخرش هم تجدید نظر شده و کمیسیون رایورست داده است و جزء دستور امروز معین شده

آمده هلتش این است در موقعی که کمیسیون بودجه مطالبات اولیه خودش را در کتابچه شهریه ها می نمود و داخل اشخاص و اقلام شده بود بطور فرد فرد نظر می آرد يك تصرفاتی کرده بود و يك کتابچه مخصوص هم چاپ شد در آنجا یکمده اشخاصی بودند که شهریه آنها حذف شده بود و علل مختلفی داشت مثلاً هلت حذف شهریه اقتدار السلطنه این بود که در فامیل آنها يك مقدار شهریه زیادی باقی گذاشته بودیم بدون اینکه و بتاری از آنرا کسر کنیم باین جهت اقتدار السلطنه را حذف کردیم و همین طور اشخاص دیگر که هر يك علی داشت که در موقع خود عرض خواهم کرد وقتی که آن رویه تغییر کرد و آن موازنه بهم خورد و يك قانونی از مجلس گذشت که بطور مساوی شامل همه شهریه بگیرها می شد آنوقت دلیلی نداشتم که این اشخاص را بدیگران تفاوت بگذاریم همین دلیل گفتیم این چند قلم هم می بایستی جزء آن هفتصد قلم و خورده بشود این صورت را بمجلس تقدیم کردیم حالا چرا مجدداً پیشنهاد شده است تذکاراً عرض می کنم آن روزی که در این جا راجع بشهریه ها مذاکره بود بعضی از آقایان تذکر دادند که آیا اعلام حذف شده چه صورت خواهد داشت و قرار شد کمیسیون مجدداً تجدید نظر کند و اشخاصی که حذف شده اند دو مرتبه آن ها را برگردانیم و جزء کتابچه شهریه کنیم

آقای سادات مخالفت نمودند و پیشنهاد کردند آهنائی هم که تجدید نظری شود بمجلس بیاید تا در مجلس تکلیف آنها معلوم شود بنده هم قبول کردم و حالا وظیفه مقرره آن روزافزای شده است و اگر آقایان هم يك نظریات خاصی در این اشخاص داشته باشند و توضیحاتی بخواهند عرض خواهم کرد ولی اگر قدری دقت بفرمائید شاید از توضیحات خصوصی جزئی هم معاف شویم و چون تمام آن نظریات و دلایل و محظوراتی که در هفتصد قلم و خورده بود و بمجلس آمد و تصویب گردید این هشت قلم هم مثل آنها است و هیچ تفاوتی ندارد و در این هشت قلم هم از قلم متفاوت پیدا می شود آنها که کتراز پنجاه تومان است از خانواده سلطنت است از اشخاص خیلی مستحق است از خانواده های معروف هم هست و بنده تصور می کنم همان دلیل که سابقاً آن کتابچه را تصویب کردیم این هشت قلم را هم بایستی تصویب کنیم فقط يك چیزی را باید با آقایان تذکر بدهم و آن این است که راجع بیکي از اقلام این رایورست است که نمره شش می باشد و نوشته شده است بموادالکتاب و مشكوة - الممالک و میرزا علی اکبرخان اردانی هر يك شصت تومان تا انقضای موهه حبس پرداخته شود اخیراً از ناحیه دولت بن يك اعلامی رسیده است ولی هنوز نمی توانم

تعمیقاً عرض کنم و موضوع این است که خوب است فعلاً این مطلب مورد رای مجلس واقع نشود تا این که دولت يك نظری نماید و حالا فقط برای اطلاع عرض کردم و اگر اجازه بدهند ممکن است در کمیسیون مذاکره کنیم و ببینیم مقصود دولت چه بوده است والا منوط بنظر آقایان نمایندگان است

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه) حاج شیخ اسدالله - بنده با آقایان تذکر می دهم راست است که رایورست کمیسیون بودجه نسبت باین اشخاص مربوط بهمان صورتی است که در کتابچه شهریه ها است اما چون آن مطلب از مجلس گذشته مثل این است که حالا يك شهریه تازه می خواهیم تصویب بکنیم و بنا بر این آقایان باید بدانند که حالا شهریه جدیدی تصویب می کنند و بنده از تصویب آن قانون با تصویب شهریه مخالفم و عقیده ام این است که باید کاری کرد که آن شهریه ها هم عملش تصفیة شود و از شرش خلاص شویم و دوم تبه تجدید مطلع کردن معنی ندارد و من نمی توانم رای بدهم

رئیس - آقای اقبال السلطان موافقت ؟ اقبال السلطان - بلی رئیس - بفرمائید اقبال السلطان - آقای حاج شیخ اسدالله گویا نظر رایورست کمیسیون نکرده اند در رایورست کمیسیون می نویسد

نظر بماده ۶ قانون شهریه معصومه ۱۷ اسد ۱۳۰۱ کمیسیون بودجه در جلسه دوم معمر مطابق ۳ سنبله تجدید نظر در اعلام شهریه هائی که حذف شده بود نموده آنروز وقتی که اینجا مذاکره بود مطابق همین ماده بکمیسیون بودجه اجازه داده شد با اعلام معذوفه تجدید نظر نموده آهنائی را که لازم می دانند بمجلس پیشنهاد کند و رای مجلس را در این موضوع ببیند و مطابق همان ماده ۶ کمیسیون بودجه در اطراف اشخاصی که شهریه آنها را حذف کرده بودند و دقت و ملاحظه نموده و چون این اشخاص هم مثل دیگران بودند و استحقاق داشتند که قانون شهریه درباره آنها هم مجری شود این رایورست را داده و دیگر این که این يك شهریه تازه نیست اینها هم از سابق شهریه داشته اند و مطابق همان اصل کلی که قائل شدیم بتمام اشخاصی که شهریه داشته اند تومانی چهارقران کسر شود و تومانی ۶ قران داده شود باین اشخاص هم باید تومانی ۶ قران داده شود و هیچ هلت ندارد کمیسیون بودجه یکمده را حذف نماید و شهریه آنها را قطع کند زیرا وقتی آن اصل (وارد شدن در اعلام) از میان برداشته شد و بيك اعلامی رسیده است ولی هنوز نمی توانم

رئیس - قلم سومی چیست نصرت الدوله - آسیه خانم رئیس - آقای آقایان فاضل یعقوب اجازه

آقا سید یعقوب بنده می خواهم اولاً از آقای مخبر سؤال کنم که هلت حذف چه بود و هلت تجدید نظری چه بود ثانیاً آقایان فاضل هم مطابق نظامنامه اظهاراتی کردند دیگر لازم بجواب نیست رای می گیریم باین توجه بودن پیشنهاد آقای تدین

آقایان باینکه این پیشنهاد را قابل توجه می دانند قیام فرمایند

رئیس - بفرمائید آقایان فاضل - خود آقای تدین در کمیسیون تشریف دارند و تصدیق میکنند که اگر داخل در اعلام این کتابچه بشویم با امسال وسایل دیگر نتیجه نمی دهد از آن طرف هم صاحبان مستتری چه آهنائی که در مرکز هستند وجه آهنائی که در ولایات هستند هجوم آورده اند و از اول سال که در کمیسیون هستیم هم وقت صاحبان مستتری فشار می آورند که تکلیف چیست ما هم يك رایورستی بمجلس تقدیم کردیم تا مجلس تکلیف این کار را معین کند و مجدداً

قانون شهریه بشوند رئیس - آقای سدیدالملک (اجازه) سدیدالملک - بنده از آقای مخبر سؤالی داشتم اینکه در آخرین رایورست نوشته شده است بموادالکتاب و مشكوة الممالک و میرزا علی اکبرخان اردانی هر يك شصت تومان تا انقضای موهه حبس پرداخته شود معلوم می شود کمیسیون بودجه مجوز قانونی را که بموجب آن این اشخاص را حبس کرده اند دیده و تصدیق کرده که مسئله حبس آنها را در رایورست حبس نوشته و چون بنده می خواهم رای بدهم باینجهت باید بدانم که دلائل اینکه در رایورست مسئله حبس آنها نوشته شده است چیست ؟ نصرت الدوله مخبر کمیسیون - بنده نمی دانم این سؤال آقای سدیدالملک را چگونه تلقی کنم ! آیا ایشان کمیسیون بودجه را يك محکمه فرض می کنند یا این که کمیسیون از طرف مجلس نسبت باین قضیه يك وظیفه تفقیص داشته است وظیفه کمیسیون بودجه این است که بر روی پیشنهاد هائی که دولت می کند مذاکره کرده و اظهار عقیده کند این شهریه را که با آنها می داده اند برای این است که حبس بوده اند و کمیسیون هم شهریه را تصویب نموده والا اگر حبس نبودند مناسبت نداشت بماد - الکتاب و سایرین شهریه بدهند بنده حقیقتاً از این مذاکرات تعجب می کنم رئیس - آقایان مذاکرات را کافی می دانند

(جمعی گفتند کافی است بعضی گفتند کافی نیست) رئیس - رای می گیریم بکسانی بودن مذاکرات آقایان که مذاکرات را کافی می دانند قیام فرمایند (اکثر نمایندگان قیام نمودند) رئیس - معلوم می شود کافی است رای می گیریم باین رایورست آقایان که

رئیس - آقایان فاضل باین پیشنهاد مخالف بودند ولی بنده موافقم می خواهم جواب ایشان را بدهم رئیس - آقایان سید فاضل باین پیشنهاد مخالف بودند ولی بنده موافقم می خواهم جواب ایشان را بدهم رئیس - آقایان سید فاضل باین پیشنهاد مخالف بودند ولی بنده موافقم می خواهم جواب ایشان را بدهم

رئیس - آقایان سید فاضل باین پیشنهاد مخالف بودند ولی بنده موافقم می خواهم جواب ایشان را بدهم رئیس - آقایان سید فاضل باین پیشنهاد مخالف بودند ولی بنده موافقم می خواهم جواب ایشان را بدهم

رئیس - آقایان سید فاضل باین پیشنهاد مخالف بودند ولی بنده موافقم می خواهم جواب ایشان را بدهم رئیس - آقایان سید فاضل باین پیشنهاد مخالف بودند ولی بنده موافقم می خواهم جواب ایشان را بدهم

رئیس - آقایان سید فاضل باین پیشنهاد مخالف بودند ولی بنده موافقم می خواهم جواب ایشان را بدهم رئیس - آقایان سید فاضل باین پیشنهاد مخالف بودند ولی بنده موافقم می خواهم جواب ایشان را بدهم

رئیس - آقایان سید فاضل باین پیشنهاد مخالف بودند ولی بنده موافقم می خواهم جواب ایشان را بدهم رئیس - آقایان سید فاضل باین پیشنهاد مخالف بودند ولی بنده موافقم می خواهم جواب ایشان را بدهم

رئیس - آقایان سید فاضل باین پیشنهاد مخالف بودند ولی بنده موافقم می خواهم جواب ایشان را بدهم رئیس - آقایان سید فاضل باین پیشنهاد مخالف بودند ولی بنده موافقم می خواهم جواب ایشان را بدهم

رئیس - آقایان سید فاضل باین پیشنهاد مخالف بودند ولی بنده موافقم می خواهم جواب ایشان را بدهم رئیس - آقایان سید فاضل باین پیشنهاد مخالف بودند ولی بنده موافقم می خواهم جواب ایشان را بدهم

رئیس - آقایان سید فاضل باین پیشنهاد مخالف بودند ولی بنده موافقم می خواهم جواب ایشان را بدهم رئیس - آقایان سید فاضل باین پیشنهاد مخالف بودند ولی بنده موافقم می خواهم جواب ایشان را بدهم

رئیس - تصویب نشد قسمت دوم اقتدار السلطنه ماهیانه صد تومان - آقایان که قسمت دوم را تصویب می کنند قیام فرمایند (عده قلبی قیام نمودند) رئیس - تصویب نشد قسمت سوم راهبانی که قسمت سوم را تصویب می کنند قیام فرمایند (عده قیام نمودند) رئیس - تصویب نشد قسمت چهارم (بمضمون ذیل قرائت شد) مرضیه بیگم صبیبه میرزایی ماهیانه بیست تومان

رئیس - اگر قسمت چهارم را تصویب می کنند قیام فرمائید (جمعی قیام نمودند) رئیس - تصویب نشد قسمت پنجم (شرح ذیل قرائت شد) ورثه متضدالملک - چهار نفر ماهیانه صد تومان

رئیس - آقایان باینکه قسمت پنجم را تصویب می کنند قیام فرمایند (عده قیام نمودند) رئیس - تصویب نشد قسمت ششم (شرح ذیل خوانده شد) همادالکتاب مشكوة الممالک - میرزا علی اکبرخان اردانی هر يك شصت تومان تا انقضای موهه حبس پرداخته شود

رئیس - آقایان که قسمت ششم را تصویب می کنند قیام فرمایند (عده قیام نمودند) رئیس - تصویب نشد قسمت ششم (شرح ذیل خوانده شد) همادالکتاب مشكوة الممالک - میرزا علی اکبرخان اردانی هر يك شصت تومان تا انقضای موهه حبس پرداخته شود

رئیس - آقایان که قسمت ششم را تصویب می کنند قیام فرمایند (عده قیام نمودند) رئیس - تصویب نشد قسمت ششم (شرح ذیل خوانده شد) همادالکتاب مشكوة الممالک - میرزا علی اکبرخان اردانی هر يك شصت تومان تا انقضای موهه حبس پرداخته شود

رئیس - آقایان که قسمت ششم را تصویب می کنند قیام فرمایند (عده قیام نمودند) رئیس - تصویب نشد قسمت ششم (شرح ذیل خوانده شد) همادالکتاب مشكوة الممالک - میرزا علی اکبرخان اردانی هر يك شصت تومان تا انقضای موهه حبس پرداخته شود

رئیس - آقایان که قسمت ششم را تصویب می کنند قیام فرمایند (عده قیام نمودند) رئیس - تصویب نشد قسمت ششم (شرح ذیل خوانده شد) همادالکتاب مشكوة الممالک - میرزا علی اکبرخان اردانی هر يك شصت تومان تا انقضای موهه حبس پرداخته شود

رئیس - آقایان که قسمت ششم را تصویب می کنند قیام فرمایند (عده قیام نمودند) رئیس - تصویب نشد قسمت ششم (شرح ذیل خوانده شد) همادالکتاب مشكوة الممالک - میرزا علی اکبرخان اردانی هر يك شصت تومان تا انقضای موهه حبس پرداخته شود

رئیس - آقایان که قسمت ششم را تصویب می کنند قیام فرمایند (عده قیام نمودند) رئیس - تصویب نشد قسمت ششم (شرح ذیل خوانده شد) همادالکتاب مشكوة الممالک - میرزا علی اکبرخان اردانی هر يك شصت تومان تا انقضای موهه حبس پرداخته شود

رئیس - آقایان که قسمت ششم را تصویب می کنند قیام فرمایند (عده قیام نمودند) رئیس - تصویب نشد قسمت ششم (شرح ذیل خوانده شد) همادالکتاب مشكوة الممالک - میرزا علی اکبرخان اردانی هر يك شصت تومان تا انقضای موهه حبس پرداخته شود

رئیس - تصویب نشد
 رأی می گیریم بکلیه لایحه آقایانی
 که تصویب می کنند ورقه سفید والا ورقه
 کیود خواهند داد
 آقا سید فاضل - بنده سوالی دارم
 رئیس - بفرمائید
 آقا سید فاضل - چون دو قسمت از
 این لایحه قبول شده است و ما بقررد شده
 است تکلیف الهامی که این دو قسمت را
 قبول دارند چه خواهد بود ؟
 رئیس - این را از بنده چرا می پرسید
 از نظام نامه می پرسید
 آقا سید فاضل - نظام نامه چه می نویسد
 رئیس - اگر بخواید ماده ۹۹ را
 شامل این موضوع کنید باید بقیه تمامه رأی
 داده شده رأی بگیریم
 آقای طباطبائی - بنظر بنده اینطور
 می آید که از طرف کمیسیون در تقدیم این
 لایحه اشتباهی شده است و نباید تمام را در
 یک لایحه نوشت بلکه باید آنرا قسمت قسمت
 نمود زیرا اگر بنا شود بهواد یک لایحه
 یا چندین فقره از فقرات یک لایحه رأی
 داد آنوقت باید مطابق نظام نامه مجموع
 لایحه رأی بگیرند اگر حالا این کار را
 بکنیم ممکن است آنگاهانی را هم که رأی
 داده ایم و قبول کرده ایم از بین بروند و در
 شوند ولی اگر آنها را قسمت قسمت و ایرت
 می دادند دیگر اشکالی نبود زیرا این لایحه
 باید عبارت باشد از مجموع مواد با فقراتی
 که بهم مربوط است و هر کدام موضوع
 علیحده است و نباید یک لایحه شود بنده
 تصور می کنم اگر یکراهی آقای رئیس پیدا
 نکرده باشند ممکن است برگردد به
 کمیسیون در تحت یک لایحه مرکب از دو
 قسمت تصویب شده مجلس بیابود تا از
 مجلس بگذرد
 نصرت الدوله - اینجا آقا یک اشتباهی
 میفرمائید که کمیسیون غیر از این وظیفه نداشت و
 ترتیبی که می بایست بنمایند رفتار کرده
 است برای اینکه این لایحه ضمیمه و دنباله
 یک کتابچه است که هفت صد و هشتاد و نه
 بوده و در همین مجلس مطرح شد و یک
 قانونی از مجلس گذشت امروز هم این هفت
 هشت قلم را که از کتابچه خارج شده بودند
 مجدداً پیشنهاد کردیم و هیچ دلیلی هم برای
 جزء جزء پیشنهاد شدن آن نبود حالا
 مجلس چه در نظر گرفت که در یکجا هفتصد
 و هشتاد قلم شهری را تصویب کرد و بعضی
 هارا رد کرد نمیدانم والیته مجلس مختار
 است ولی نظامنامه یعنی همین ماده نود و
 نه که آقای رئیس فرمودند تکلیف را
 معلوم می کند ولی نویسد در مسائل و موادی
 که مشتمل بر فقرات مختلفه است اگر تجزیه
 آن ولو از طرف بکنفر خواسته شود باید
 آن ماده یا مسئله تقسیم شده و جزء جزء
 رأی گرفته شود ولی پس از آنکه جزء
 آخر رأی گرفته شد مجدداً باید در مجموع

فستوائی که قبول شده است رأی گرفته
 شود ولی اشکال در جای دیگر است و آن
 این است یکی از اقلامی که تصویب شده
 است حقوق عمادالکتاب و مشکوفا المالک
 ومیرزا علی اکبرخان است هر یک شصت
 تومان تا انقضای مدت حبس چون اقلامی
 که باقیام و قعود تصویب شده است عبارت
 است از هشت تومان و چهار قران حقوق
 فاطمه خانم هیال ایداقی هر یک ماهی شصت
 تومان تا انقضای مهلت حبس و حالا اگر
 بخواهیم در حقوق این سه نفر رأی بگیریم
 مبلغ آن را نمیتوانیم معین کنیم و بایستی
 بدولت مراجعه کنیم بعد که معلوم شد مبلغ
 آن چقدر است آنوقت رأی می گیریم
 رئیس - رأی می گیریم مجموع
 لایحه یعنی این دو فقره - یکی فاطمه خانم
 هیال ایداقی و یکی عمادالکتاب و رفقای
 او آقایانی که تصویب میکنند ورقه سفید
 والا ورقه کیود خواهند داد
 (در این موقع اخذ واستخراج
 آراء بعمل آمده و نتیجه
 بطریق ذیل حاصل گردید)
 عده حضار (۷۳) نفر - ورقه سفید
 علامت قبول ۳۸ - ورقه کیود ۰ علامت رد
 ۱۳ - امتناع ۲۲
 رئیس - با اکثریت ۳۸ رأی از ۷۳
 نفر حضار تصویب شد راپرت کمیسیون
 بودجه راجع بودجه عدلیه مطرح است
 مذاکرات در کلیات است
 آقای ندین (اجازه)
 تقدیر - مخالفت بنده با بودجه
 عدلیه از چند راه است اولاً نسبت با مقتضای
 است که اضافه بر آن اعتباری است که در
 مجلس تصویب شده است آقایان در
 نظر دارند که مجلس چهارصد هزار تومان
 اعتبار برای تشکیلات عدلیه تصویب کرد
 و بعد رفته رفته در ضمن پیشنهادات متوالیه
 که از طرف وزارت عدلیه و نماینده آن
 وزارت خانه در کمیسیون بودجه مطرح شده
 بودجه فعلی عدلیه بالغ بر هفتصد و هفتاد
 هزار تومان شده است نهایت اینکه تقریباً
 صد و پنجاه هزار تومان کسر شده است
 برای اینکه می گویند بکسب تشکیلات
 عدلیه در شش ماه اول سال چون وجود خارجی
 نداشته است بنابراین آن صد و پنجاه هزار
 تومان بودجه فعلی عدلیه شصت هزار
 تومان و هفتاد هزار تومان است بنده حرفی
 ندارم که بودجه عدلیه از این مبلغ هم زیادتر
 باشد ولی اشکالی که بنظر من میرسد از حیث
 تادیه این وجه است از دو حال خارج نیست
 یا ما پول داریم یا نداریم اگر پول داریم پس
 چرا حقوق این وزارتخانهها مخصوصاً وزارت
 عدلیه هشت نه ماه است پرداخته نشده در
 صورتی که تصور نمی کنم بودجه سال گذشته
 ولی بعد از آن این احکام همین طور مانده

است بنا بر این نقطه نظر وظیفه شناسی
 و نظارتی که در اجرائیات دارد باید این
 مملکت ایجاد کنیم و تشکیلاتی بدهیم که بعد
 در نتیجه از حیث پرداخت حقوق آنها دچار
 مشکلات شویم پس مقدم بر همه چیز اول ما
 باید فکری برای پول و پرداخت حقوق آن
 بکنیم بعد معتقد بشکلات بشویم ممکن
 است بعضی ها بگویند قانون اساسی یک وظایفی
 معین کرده و قوای ثلاثه مملکت را کاملاً
 از یک دیگر مجزی فرار داده است و بنابراین
 نمی شود مثل سابق در بعضی جاهای عدلیه باشد
 و در بعضی جاها نباشد بنده تصدیق میکنم
 قانون اساسی این طور معین کرده است ولی
 یک اصل مسلمی در تمام دنیا و در نزد تمام
 علماء و عقله حکمرانست و مخصوصاً در نزد
 فقهای اسلامی و آن این است که یکی از
 شرایط اساسی تعلق تکلیف قدرت و استطاعت
 است قانون بر جای خود صحیح است اما
 ما می خواهیم ببینیم امروزه قدرت و استطاعت
 داریم و وسائل توسعه و تشکیلات طولی و
 هریض عدلیه امروز برای ما موجود است
 یا نه ؟ وقتی درست ملاحظه کنیم می بینیم این
 قدرت و استطاعت برای ما موجود نیست که
 بخواهیم باین تشکیلات وسیع معتقد شویم
 و اول هلتش این است که پول نداریم و دیگر
 این که پول هم اگر داشته باشیم معتقد باصل
 تبعیض ظالمانه نباید باشیم بنابراین بنده
 باین اضافات مخالفم دوم این که مقصود
 اصلی از قوه قضائیه و عدلیه تقطیک چیز است
 و آن فصل خصومات و قطع دهاوی است که
 هر دو نفری که مرافعه داشته باشند بروند
 آنجا تراض کنند و در نتیجه تکلیف آنها
 معلوم شود و حق را بناله الحق بدهد پس
 ما اگر یک عدلیه داشته باشیم که اشخاصی
 که طرف دعوی هستند در آنجا مرافعه کنند
 و دهاوی آنها هم مراحل قانونی خود را طی
 کند یعنی حکم از محکمه صادر شود ولی در
 اداره اجراء احکام توقیف بشود در این
 صورت آیا منافعی که منظور نظر است و
 باید از عدلیه حاصل شود حاصل می شود ؟
 خیر فایده عدلیه این است و احکامی که مراحل
 قانونی خود را طی کرده است از طرف
 مقامات عالییه و مقامات مافوق بیک هلی که
 بنده نمی دانم امر بموقوف الاجرا ماندن آنها
 شد در نتیجه احکام بلا اجراء ماند فایده
 این عدلیه چیست ؟ این مسئله متوجه مجلس
 شورایی است که دو وظیفه اساسی دارد که سایر
 وظایف از قروع و در واقع بمنزله شاخ و برگ
 این دو وظیفه است اول وضع قانون دوم نظارت
 در اجرای قانون مطابق اطلاعاتی که بنده
 حاصل کرده ام از ابتدای مشروطیت تا کنون
 احکام زیادی در عدلیه موقوف الاجرا مانده
 است که یک قسمت از آنها را در زمانی
 که حضرت والا شاهزاده نصرت الدوله
 متصدی وزارت عدلیه بودند تهیه
 کردند و یک لیست مفصلی ترتیب دادند
 ولی بعد از آن این احکام همین طور مانده

بنده گرش داده یک قسمت مخالفت ایشان
 برای عقب افتادن حقوق ادارات است که
 بنده هم یک قسمت از اظهارات ایشان
 را تصدیق دارم راست است و ضمیمت ادارات
 مخصوصاً وزارت عدلیه خیلی بد است و هشت
 نه ماه است حقوق به آنها نرسیده همین
 طور وزارت معارف متجاوز از هفت هشت
 ماه است که حقوق نکرده اند و بالاخره منجر به
 تعطیل معلمین و معین آنها در مجلس شد البته
 اینها مسائلی است که باید اصلاح شود ولی
 تصور می کنم اینگونه امور به دو سه هزار
 یا سیصد هزار تومان تفاوت بودجه وزارت
 خاها اصلاح نشود باید نسبت به جمع و
 خرج مملکت یک دقت کاملی بشود که
 مطابق قانون از مجلهایک معین است و
 قانون اجازه می دهد وزارت مالیه بگیرد و
 باز مطابق قانون با نظارت مجلس به مصارف
 معینه خودش برساند مطابق آن صورتیکه
 آقایان ملاحظه فرمودند و دولت بکمیسیون
 بودجه آورد اگر درست عایدات مملکت ما
 جمع آوری بشود و حیف و میل نشود و صحیحاً
 به مصرف خودش برسد مملکت ما کسر بودجه
 ندارد و علت آنکه حقوق اعضای وزارت
 خاها تاخیر می افتد برای این است که
 هوابد ما درست جمع آوری نمی شود و
 این سبب می شود که حقوق وزارت
 خاها عقب می افتد بنده اگر اقلام در تحت
 عایدات مملکت را یک یک بشمارم و صورت
 بندهم تصدیق خواهند فرمود که کسر بودجه
 نداریم
 مطابق صورتی که خود وزارت مالیه
 تصدیق دارد عایدات مالیات مستقیم نقدی
 و جنسی هیچجده کرور است
 عایدات گمرک قریب دوازده کرور
 است
 عایدات نقط هفت هشت کرور است
 که اینها مجموعاً سی و هفت هشت کرور
 می شود
 آنوقت باز عایدات دخانیات و تصدیع
 است که اگر درست جمع آوری شود چهار
 کرور یا پنج کرور است مملکت باز با این
 اقلام برجسته روشن وقتیکه در موقع عمل
 می شود در وسط
 سال که هفت ماه از سال می گذرد می
 بینیم حقوق وزارت خانه ها هفت هشت ماه
 نرسیده و سه فریادی در پی می زدند
 لابد یک جهانی دارد که دولت بهتر می
 داند ولی تصور می کنم مسامحه می شود
 و عوارض ما درست بطوری که باید جمع
 آوری نمی شود در هر صورت این دولت
 هزار و سیصد هزار تومان تفاوت بودجه
 مملکت را اصلاح نمی کند بر فرض این
 هم که تصدیق کنیم عایدات مملکت را
 نسبت بمصارج کمتراست و مجلس دولت
 نتواند یک معنی برای این کسر ها پیدا

بکنند باز باید این کسر ها را پیدا بکنند
 باز باید این کسر را از مجلهای غیر لازم
 کسر و جبران کند و از معارج زاید باید
 بکاهد
 حالا باید ببینیم از این مصارج مملکت
 کدام یک از همه مهمتر و کدام نسبتاً زاید
 تر بنظر می آید ؟ در مرحله اول از نقطه
 نظر امنیت و آسایش عمومی و حفظ
 حدود مملکت اول نظام است شاید بعضی
 ها عقیده شان اول معارف باشد ولی عقیده بنده
 این است تا امنیت نباشد چه بنده نمی تواند
 برود تحصیل کند از نظام که میکند
 یا سیصد هزار تومان تفاوت بودجه وزارت
 خاها اصلاح نشود باید نسبت به جمع و
 خرج مملکت یک دقت کاملی بشود که
 مطابق قانون از مجلهایک معین است و
 قانون اجازه می دهد وزارت مالیه بگیرد و
 باز مطابق قانون با نظارت مجلس به مصارف
 معینه خودش برساند مطابق آن صورتیکه
 آقایان ملاحظه فرمودند و دولت بکمیسیون
 بودجه آورد اگر درست عایدات مملکت ما
 جمع آوری بشود و حیف و میل نشود و صحیحاً
 به مصرف خودش برسد مملکت ما کسر بودجه
 ندارد و علت آنکه حقوق اعضای وزارت
 خاها تاخیر می افتد برای این است که
 هوابد ما درست جمع آوری نمی شود و
 این سبب می شود که حقوق وزارت
 خاها عقب می افتد بنده اگر اقلام در تحت
 عایدات مملکت را یک یک بشمارم و صورت
 بندهم تصدیق خواهند فرمود که کسر بودجه
 نداریم
 مطابق صورتی که خود وزارت مالیه
 تصدیق دارد عایدات مالیات مستقیم نقدی
 و جنسی هیچجده کرور است
 عایدات گمرک قریب دوازده کرور
 است
 عایدات نقط هفت هشت کرور است
 که اینها مجموعاً سی و هفت هشت کرور
 می شود
 آنوقت باز عایدات دخانیات و تصدیع
 است که اگر درست جمع آوری شود چهار
 کرور یا پنج کرور است مملکت باز با این
 اقلام برجسته روشن وقتیکه در موقع عمل
 می شود در وسط
 سال که هفت ماه از سال می گذرد می
 بینیم حقوق وزارت خانه ها هفت هشت ماه
 نرسیده و سه فریادی در پی می زدند
 لابد یک جهانی دارد که دولت بهتر می
 داند ولی تصور می کنم مسامحه می شود
 و عوارض ما درست بطوری که باید جمع
 آوری نمی شود در هر صورت این دولت
 هزار و سیصد هزار تومان تفاوت بودجه
 مملکت را اصلاح نمی کند بر فرض این
 هم که تصدیق کنیم عایدات مملکت را
 نسبت بمصارج کمتراست و مجلس دولت
 نتواند یک معنی برای این کسر ها پیدا

است باید بودجه آن بدون کسر تصویب
 شود و اگر فرضاً برای
 تعادل بودجه کسری هم باید بودجه مصارج
 غیر ضروری باید حذف کنند
 قسمت دیگری
 هم که آقای ندین فرمودند و اظهار داشتند
 مخالفت من از نقطه نظر اجرای احکام است
 و هر قدر هم بودجه عدلیه سنگین شود باز
 بعد از طی تمام مراحل احکام موقوف الا جراه
 می ماند و نتیجه گرفته نمی شود بنده هم این
 قسمت از فرمایشات ایشان را تصدیق دارم و
 عرض می کنم نقص عدلیه تنها از حیث عدم
 اجرای احکام صادره نیست بلکه بواسطه
 بودن یک تشکیلات غیر متناسبی و انتخاب
 نشدن امضاء از زوری یک امتحان و قانون
 صحیح معاً کماتی که در عدلیه مطرح است
 بقدری بطول می انجامد که حقیقتاً متداومین
 از ادامه آن خسته شده با در بین کار مرحوم
 شده و دعوی منتقل بورت می شود و معایب
 دیگری هم دارد این است که دولتهای وقت
 جلوبعضی مواد اصول معاً کمات را گرفته اند
 و مانع هستند که بعضی از مواد اصول
 معاکمات اجرا شود و یک تصویب نامه هائی
 از هیئت وزراء صادر شده و جلوبعضی مواد
 را گرفته و همین علت تا درجه عدلیه را خراب
 و ضایع کرده است قسمت دیگر هم همانطور
 که فرمودند عدم اجرای احکام است احکام
 پس از اینکه مراحل قانونی خود را طی
 کرد تازه اجرا نمی شود ولی با تمام
 این مراتب نباید اخطار کرد که اگر یک
 قسمت از ادارات عدلیه در اجرای وظایف
 خود تامل کند یا عدلیه نواقصی داشته باشد
 این دلیل بر توقیف بودجه عدلیه نمی شود
 بایستی بودجه عدلیه تصویب شود و از آن
 طرف همان طور که فرمودند مجلس نظارت
 دارد و باید یک کمیسیون بدارد اجرای
 عدلیه بفرستد و جداً اجرای احکام معوقه
 را از دولت بشوهند و اگر فرضاً وزیر عدلیه
 هم تامل کرد باید از او سؤال کنند و استیضاحی
 نمایند و بالاخره امور قضائی را باید بطور
 صحیح بچربان بیندازد اما اگر کشیدن که
 چون عدلیه احکام را اجرا نمی کند من
 هم بودجه آنرا تصویب نمی کنم بندهم
 بنده معنی ندارد و منطقی نیست مجلس
 شورای ملی بدولت حاکم است و میتواند
 از وزراء استیضاح کند باید بودجه وزارت
 عدلیه را تصویب کرد و از آن طرف بنده
 هم موافقم که دوسه نفری انتخاب شوند و
 بروند ببینند احکامی که تا حال مانده است
 چرا اجرا نشده است و حدیث کنند تمام
 احکام بوقوع اجرا گذارند خود ولی این
 که فرمودند تا احکام اجرا نشود من بودجه
 عدلیه را تصویب نخواهم کرد تصور میکنم
 اشتباه کردند اما آقایان شاید بعد از بنده
 اظهار بکنند که چون وجه اعتباری را که
 مجلس برای بودجه وزارت عدلیه تصویب
 کرد چهار صد هزار تومان بوده و این بودجه

از مبلغ آن اعتبار تجاوز کرده اگر چه تا
 کنون در این زمینه کسی صحبت نکرده ولی
 بنده قبلاً جواب را عرض می کنم چنانچه
 نسبت بودجه فواید نامه عرض کردم دولت
 یک بودجه برای وزارت عدلیه پیشنهاد
 کرده و اینطور صلاح دیده که
 عدلیه های معینانی یعنی مسئله کردی خوردی
 موقوف شود و خواسته این رویه غیر
 مستحسنه را که برو هر چه پیدا کردی
 خرج کن موقوف کند کمیسیون بودجه
 هم باین نظریه دولت موافقت کرد که در
 هر نقطه عدلیه هست حقوق داشته باشند
 و عایداتش جزو عایدات مملکتی محسوب
 شود حالاً آقایان در مجلس باید یکی از دو
 اصل را قائل شوند یا این که بگویند عدلیه
 مرکز حقوق داشته باشند و عدلیه ولایات
 حقوق بگیرند و یک عده اشخاص را با آنها
 بفرستند که هر چه می خواهند بکنند و واقع
 بطور کردی خوردی باشند یا اینکه معتقد
 شوند که ولایات اصلاً عدلیه لازم ندارد
 این اصل غلط است و تصور نمی کنم کسی
 تصدیق کند که در مملکت ولایات
 عدلیه لازم نیست برای این که این عقیده
 برخلاف قانون اساسی است و اگر هم
 آقایان می فرمایند این حقوق زیاد است
 خوب است وقتی که داخل در اقلام
 و در موضوع حقوق می شویم یکی یکی بفرمائید
 به بینم کدام یک بنظر شما زیاد می آید و
 از ابتدائی و استیضاف و غیره کدام را کمیسیون
 زیاد تصویب کرده در صورتی که بندهم
 حقوق وزارت عدلیه از حقوق
 سایر وزارت خاها خیلی کمتر است و البته
 وقتی که آقایان بصورت جز بودجه مراجعه
 فرمایند ملاحظه خواهند فرمود که نسبت سایر
 وزارت خاها بودجه عدلیه چقدر کم است
 ولی چیزی را که آقایان ممکن است بفرمایند
 این است که مثلاً بگویند ما عقیده نداریم در
 همدان عدلیه باشد این یک نظری است همدان
 را بطور مثال عرض کردم و سوه تقام
 نشود یا مثلاً بفرمایند فلان جا صلح لازم
 ندارند این هم بندهم معتقد بنده صحیح نیست و در
 هر صورت این بودجه عدلیه خیلی کم است
 و عقیده دارم که باید مطابق بودجه وزارت
 داخله بدو میلیون برسد تا حقوق امضاء
 کافی باشد و در تمام نقاط مملکت عدلیه و
 صلحیه های صحیح دایر باشد و اشخاص
 لایق صحیح کار بکنند
 تعیین - توضیحی دارم
 رئیس - توضیح نظامنامه است ؟
 ندین - خیر به بنده نسبت اشتباه
 دادند در صورتی که بنده اشتباه نکرده ام
 رئیس - آقای آقا سید بقوب
 اجازه
 آقا سید بقوب - اولاً بنده از آقای
 حاج شیخ اسدالله که بله عضو از امضاء عدلیه
 سابق هستند و فعلاً هم در کمیسیون بودجه

بنده گرش داده یک قسمت مخالفت ایشان
 برای عقب افتادن حقوق ادارات است که
 بنده هم یک قسمت از اظهارات ایشان
 را تصدیق دارم راست است و ضمیمت ادارات
 مخصوصاً وزارت عدلیه خیلی بد است و هشت
 نه ماه است حقوق به آنها نرسیده همین
 طور وزارت معارف متجاوز از هفت هشت
 ماه است که حقوق نکرده اند و بالاخره منجر به
 تعطیل معلمین و معین آنها در مجلس شد البته
 اینها مسائلی است که باید اصلاح شود ولی
 تصور می کنم اینگونه امور به دو سه هزار
 یا سیصد هزار تومان تفاوت بودجه وزارت
 خاها اصلاح نشود باید نسبت به جمع و
 خرج مملکت یک دقت کاملی بشود که
 مطابق قانون از مجلهایک معین است و
 قانون اجازه می دهد وزارت مالیه بگیرد و
 باز مطابق قانون با نظارت مجلس به مصارف
 معینه خودش برساند مطابق آن صورتیکه
 آقایان ملاحظه فرمودند و دولت بکمیسیون
 بودجه آورد اگر درست عایدات مملکت ما
 جمع آوری بشود و حیف و میل نشود و صحیحاً
 به مصرف خودش برسد مملکت ما کسر بودجه
 ندارد و علت آنکه حقوق اعضای وزارت
 خاها تاخیر می افتد برای این است که
 هوابد ما درست جمع آوری نمی شود و
 این سبب می شود که حقوق وزارت
 خاها عقب می افتد بنده اگر اقلام در تحت
 عایدات مملکت را یک یک بشمارم و صورت
 بندهم تصدیق خواهند فرمود که کسر بودجه
 نداریم
 مطابق صورتی که خود وزارت مالیه
 تصدیق دارد عایدات مالیات مستقیم نقدی
 و جنسی هیچجده کرور است
 عایدات گمرک قریب دوازده کرور
 است
 عایدات نقط هفت هشت کرور است
 که اینها مجموعاً سی و هفت هشت کرور
 می شود
 آنوقت باز عایدات دخانیات و تصدیع
 است که اگر درست جمع آوری شود چهار
 کرور یا پنج کرور است مملکت باز با این
 اقلام برجسته روشن وقتیکه در موقع عمل
 می شود در وسط
 سال که هفت ماه از سال می گذرد می
 بینیم حقوق وزارت خانه ها هفت هشت ماه
 نرسیده و سه فریادی در پی می زدند
 لابد یک جهانی دارد که دولت بهتر می
 داند ولی تصور می کنم مسامحه می شود
 و عوارض ما درست بطوری که باید جمع
 آوری نمی شود در هر صورت این دولت
 هزار و سیصد هزار تومان تفاوت بودجه
 مملکت را اصلاح نمی کند بر فرض این
 هم که تصدیق کنیم عایدات مملکت را
 نسبت بمصارج کمتراست و مجلس دولت
 نتواند یک معنی برای این کسر ها پیدا

می باشند سئوالی می کنم که چه شد در بودجه وزارت نوایده عامه که پنج شش هزار تومان بیشتر ازوجه اعتبار اضافه نبود این خدمتی را که امروز در این دولت سیصد هزار تومان می کنند برای آن ۵ هزار تومان می کردند و تانیاً این مسئله مسلم است که اساس مشروطیت و فوایدی که ما در اول انقلاب می خواستیم مسئله عدالت و عدلیه بود و همه داد و فریاد عدالت را می زدیم و عدالت می خواستیم پس مسلم است هیچکس مخالف با عدلیه نیست قانون اساسی هم عدلیه را یکی از قوای ثلاثه مملکت دانسته و وجود عدلیه را لازم کرده و منکر او هم هیچکس نیست کلام در این است این پیش نهاداتی که از طرف دولت متصل می آید و آقایان با ورقه سفیدی می دهند فردا وزراء می گویند این صورت عدلیه شایسته است و هشت کرور ده کرور کسر در آید شما هم این جا متصل تصویب می کنید.

اول باید فهمید این کسر بودجه را از کجا باید آورد و جبران کرد ؟ اگر این طور باشد هیچ چاره نداریم مگر اینکه بدولت بگوئیم فرس کنید دولت هم قدری در مرصقه خواهد افتاد خواهد گفت نیست خارج ماناری است و کای تو لاسیون ازین نیروی و نتیجه این خواهد شد که ما بواسطه یک فشار های بی دردی فوراً اوراق رأی را برداریم و رأی بدهیم در آخر این دوره چهارم که از اینجا میرویم ده کرور قرض برای ملت ایران باقی بگذاریم بنده عقیده دارم که ما باید با اداره عدلیه خرج کنیم و نمی توانم مثل دولت فرانسه بدو صورت خرج را تصویب نموده بعد اگر هایدیام کفاف نداد و مطابق نبود مالیات وضع کنیم برای اینکه ملت مادرای آن اندازه ثروت نیست که هر طور دولت بخواهد بودجه خود را پیشنهاد و از مجلس بگرداند به هم که عدلیه با مخارج مطابقت نکند پیشنهاد مالیات بکنند ماهه وضع مملکت خودمان را می دانیم و مسبقاً هم که ملت فقیر است و اگر کسر بیاوریم نچار خواهیم شد که قرض کنیم و بنده با قرض مخالفم و عرض میکنم باید از روی اصولی که تجار برای مخارج خود اتخاذ نموده اند رفتار نماییم و همانطور که در اداره کردن خانواده خود دقت داریم و هر قدر در کیسه داریم (اگر شخصی مترقی نباشیم) بناظر و اهل خانه خود اجازه خرج میدهم در بودجه مملکت هم باید رعایت این مسئله را نموده و این عقیده را دارا باشیم.

بنده نمی دانم این خواهی تا ناشانی هاو بزرگواریها را که ما نسبت به بعضی بودجه ها داریم چه دلیل است؟

آقای حاج شیخ اسدالله در جلسه گذشته برای چهار تومان حقوق فلان هم مخالفت می کردند حالا در این بودجه می

فرمایند دوست سیصد هزار تومان برای مملکت فرقی نمیکند آقا چرا تفاوت نمی کند ؟ بنده عرض میکنم تا این خواهی تا ناشانی و حاتم بخشی ها که ما داریم دخل و خرجمان تعدیل نشده و مجبور بقرض می شویم .

این است که بنده عقیده دارم اول عدلیه را تحت نظر بگذاریم و از روی آن برای هر یک از وزارتخانه ها میزانی برای خرج معین کنیم از قرار آن صورت عدلیه که بنا ارائه دادند و آن اعتباری که ما تصویب کردیم دو میلیون کسر داشتیم حالا اگر یک عایدی مخفی در مملکت باشد بنده نمیدانم ولی مطابق صورت عدلیه که در چهاردهم جدی بماندند و مایک ماه وقت خودمان و مجلس را صرف کردیم و آن وزارتخانه یک میزانی معین کردیم باز کسر داشتیم برای وزارت عدلیه در آنوقت چهار صد هزار تومان تصویب شد حالا چطور می توانیم با آن عایدی ده سه کرور دیگر هم اضافه تصویب کنیم این را هم باید عرض کنیم که به بدانند ما نمی توانیم این حرف هائی که قریب دو بیست سال است در ممالک خارجه براه افتاده هر روز امروز یک مرتبه تدارک کنیم که وزراء هر روز با صراحت و حمله و با اظهار محبت بیایند و بمیل خودشان بودجه های خود را بگذارند و کمسیون بودجه هم تصویب کند .

نصرت الدوله - چنین چیزی نیست .

آقا سید یعقوب - صورت جلسه کمسیون هست از آقای سهام السلطان بخواهید و ملاحظه کنید در آنجا آقای مدرس فرموده اند این بودجه ها بودجه نظامی است و بسور نظمی پیش می رود. لهذا بنده با این بودجه که فشار در گذشته و با این حاتم بخشی های آقای حاج شیخ اسدالله مخالفم و رأی نمی دهم.

نصرت الدوله بخبر کمسیون - متأسفانه هر وقت آقای آقا سید یعقوب یک لایحه را مورد تنقید قرار می دهند یک حواشی خارج از موضوع هم اظهار می کنند که مدافعین مجبور شوند خارج از موضوع در مقابل تنقید است ایشان اعتراضاتی بکنند. بنده از طرف سید یعقوب ابدأ و کالت از طرف کمسیون بودجه ندانم که در اینجا اینطور تنقید کنند اگر شما مرعوب می شوید کمسیون ما هیچ وقت مرعوب هیچ وزیری نمی شود . اگر شما امروز پیش خود این حرف را میزنید بنده مجبور هستم عرض کنم که مخالفت آقای مدرس و اظهارات ایشان راجع باین بودجه نبود و ایشان با بودجه که در حدود صد هزار تومان معین شده و آقای سردار معظم از عدلیه . آقای میرزا رضاخان معاون

عدلیه تهیه کرده و هیچ وجه من الوجوه در این بودجه نه تهدیدی و نه مرعوبیتی بود و شما بیج حق ندارید این حرف را بزنید اینک می فرمائید چرا آقای حاج شیخ اسدالله در این بودجه جدیت می کنند و حال آنکه در بودجه وزارت نوایده عامه آن جدیت را نکرده اند .

این مسئله خیلی محل تعجب و حیرت است. در صورتیکه مخالف اولی که آقای تدین با خند در عین مخالفت خود از حق گذاری فرو گذار نکرده و وظایف همه این وزارتخانه را اظهار داشتند : آقا قوه مهمی که در مملکت است همان قوه قضائیه است. اساس مشروطیت اساس آسایش آزادی تمام وجود عدلیه است. آنوقت شما می گوئید چرا آقای حاج شیخ اسدالله در این باب بیشتر جدیت کردند تا در باب وزارت نوایده عامه که حتی یکی از رفقای محترم ما لکن بود اصلاً بوجود آن قائل نباشند. آیا هیچ محل مقایسه نیست ؟

من نمی دانم در عین موافقت یا در عین مخالفت در موقتی که از یک نظریه مذاقه می کنم یا یک لایحه را تنقید میکنم اما بایستی یک اصول مسلمی را قائل باشم یا خیر ؟ آنرا هم مورد تزلزل قرار دهم ؟ همیشه ساهی هستم که ببینم ما کدام یک اصول را از قضا بای دیگر درجه بالاتر می گذاریم و در مورد آنها بدون اختلاف نظر و بدون ملاحظه دست چپ و راست و بدون ملاحظه موافقت یا مخالفت با یک کابینه و فقط از نقطه نظر حفظ اصول هم صدا می شویم من باید با کمال تأسف عرض کنم که اگر کار ما پیش نی رود و آنطوریکه آقایان و کلام میل دارند خدمت بکنند و از این و نسیبات جلوگیری کنند موفق میشوند برای همین است اگر ماهیسه مسائل اولیه را محکم و استوار و بدون تزلزل نگاه داریم و در آن مسائل همه متفقاً هم قول و هم عقیده باشیم هیچ عیب نقص پیدا نمی شود ما نباید در آنجا در موضوع قوه قضائیه حرفهائی بزنیم که تعبیر به نوع لافبندی و لالایی گری بشود .

ما باید قوه قضائیه را تعظیم کنیم . بزرگ بشماریم. باید قوه قضائیه را یکی از اصول مسلمة و مطلقه بدانیم و آن را ترویج کنیم تا اینکه مملکت ماموق بیک آزادی حقیقی بشود هیچ آزادی را نمی شود در مملکتی فرض کرد مگر آنکه عدلیه جاری باشد هیچ ترقی و تمدنی را نمیشود در دنیا تصور نمود مگر آنکه قائل باشیم وسایل عدل و جلو گیری از ظلم را درست کرده و تصویب کنیم . . .

آقا سید یعقوب - این مطلب ربطی ببودجه ندارد

مخبر - بودجه ربط ندارد . برای این که اگر شایک چنین اصلی را قائل می می شوید می گفتید برای این اصل چه

کے در این زمینه می خواستم عرض کنم یک قسمتش مشترک است با اظهاراتی که آقای آقا سید یعقوب راجع بجمع و خرج مملکت نموده و گفتند تادیه و جوهری که زیادتر از عایدی باشد برای ما اشکال دارد این مطلب مسلم است که اگر یک فردی یا یک مملکتی نتواند جمع و خرج خود را تعدیل کند بر سر رو بورشکستگی می رود و این اصل محل تردید نیست و متأسفانه اگر بطور افرادی در این مملکت نگاه کنیم می بینیم خیلی ها دچار این ترتیب هستند و خرج و دخلشان مطابقت نمیکند ولی همانطور که سابقاً عرض کردم حالاهم تکرار می کنیم در عین حال تعدیل و در عین تصدیق فرمایش آقا سید یعقوب که باید قبلاً بدانیم چه داریم تا در آن حدود خرج کنیم بایستی یک مخارج ضروری را که برای اساسی مملکت است قطعاً در نظر بگیریم و هیچ چاره نداریم بلی ترتیبی را که آقای آقا سید یعقوب پیشنهاد می کنند همان ترتیبی است که ما در موقع تصویب بودجه اعتباری اختیار کردیم و صورتی از جمع و خرج مملکتی خواستیم (حالا آن صورت صحیح بود یا نبود و اختلافاتی داشت یا کم قلمداد شده بود یا آنها کار نداریم) یک چهار دیواری هم برای تعدیل جمع و خرج ترسیم شد ولی اگر مراجعه ب همان رایرت چهاردهم جدی بفرمائید خواهید دید که در آن ماده هست که مقرر شده است وزراء باید بروند و در حدود آن اعتبار بودجه های خود را تهیه کرده بکمسیون بودجه بیاورند و وزراء هم رفتند و بودجه خود را تهیه کرده آوردند بعد در کمسیون یک مرحله ثانوی پیدا شد . حالا همین موضوع بودجه عدلیه را که مبتلا به است مثل میزیم . اول سردار معظم یک بودجه در حدود همان اعتباری که تصویب شده بود بمجلس آورد و خیلی مقید بود که از آن حدود تجاوز نکند اما آن بودجه چه قسم بود ؟

آیا حقوق اشخاص را در این بودجه که امروز بمجلس آورده ایم نسبت به آن بودجه زیاد کرده ایم ؟ خیر بلکه چون میخواست بودجه عدلیه از حدود اعتبار تجاوز نکند تمام ولایت را بدون محکمه و عدلیه گذاشته بود (اینکه عرض کردم تمام شاید یکی دو تا استثناء باشد) حالاهم اگر شما بخواهید ممکن است بگوئیم هیچ یک از ولایات عدلیه نداشته باشد و انجام امور قضائیان با فراش باشی های قدیمی باید تر کمال آنها باشد ممکن هم هست بگوئیم نه اینکه میل نداریم و معتقد نیستیم که قوه قضائیه عمومی باشد و عموم افرادی که مالیات می دهند از عدالت استفاذه نکنند

و فاقد این باشند و معتقد باین هم نیستیم که ولایات را کنار بگذاریم معهذا چون پول نداریم نمی توانیم همه جا عدلیه داشته باشیم همان چهار صد هزار تومان را برای مرکز تصویب می کنیم ولی وقتی که مجلس صلاح دید کمسیون بودجه یادوات در تهیه بودجه مشارکت کند .

کمسیون و دولت صلاح دیدند در همه جا عدلیه باشد کمسیون هم دید چون مجلس میخواهد احتیاجات مملکتی را رفع کند باید بدلائیل وزراء رسیدگی کند و ببیند این پیشنهاد صحیح است یا نیست ؟ تا وقتی که داخل این مرحله شدیم دیدیم که بعد از شانزده سال مشروطیت و باینکه سی چهل کرور عایدی داریم نمی شود باشخاص که مالیات میدهند بگوئیم شما نباید بشسای در امور قضائیه شرکت داشته باشید و باید محکمه نداشته باشید . ما گفتیم این درست و ده هزار تومان تفاوتی را که این بودجه با اعتبار دارد بخودمان هموار می کنیم و سعی می کنیم که با این عمل بلکه تمام مملکت ما دارای عدلیه باشد ولی این را هم عرض کنم همانطور که باین بودجه اضافه نمودیم از بودجه وزارت داخله که بودجه نمره (۲) یا نمره (۳) باشد و هنقریب بمجلس خواهد آمد چون بعضی از اقلام را زاید بر احتیاجات مملکتی بود حذف کرده ایم و ملاحظه خواهید فرمود که از حدود اعتبار هم کسر شده است و در بودجه های دیگر هم ببینیم مخارج زیادی است البته کسر خواهیم کرد ولی در این بودجه ما محتاج بودیم که همین مبلغ را تصویب کنیم آنوقت آقای آقا سید یعقوب میگویند دولت هر پیشنهادی را فشار می آورد کرای بدهید آقای آقا سید یعقوب تمیز خیر و شر را کسی از دست ما نگرفته و ما از کسی نمی ترسیم . هیچ وزیری قادر نیست بما که وکیل هستیم تحکم کند خودمان مختاریم تمیز رزی خودمان با خودمان است دولت هر پیشنهادی می خواهد بیاورد شما نگاه کنید خوب بود رأی بدهید بد بود رد کنید . . .

آقا سید یعقوب - شما آنوقت فریاد می زنید.

مخبر - بنده هم هر چه بنظرم خوب بود رأی می دهم و هر چه بد باشد رد میکنم شما هم همین کار را بکنید و دیگر نفرمائید دولت ما را مجبور می کنند بنده با کمال رغبت و میل و از روی عقیده رأی داده و با کمال جرئت هم ورقه سفید خود را برای تصویب شش صد هزار تومان بودجه عدلیه خواهم داد و همانطور که آقای آقا شیخ اسدالله گفتند و آقای تدین هم اظهار داشتند

هر وقت هم که دسترس داشته باشم و ترتیب اقتصادی مملکت مرتب و عاید مملکت بیش از این بشود معتقدم که باید بودجه عدلیه را دو و سه کرور فرار داد آقای حاج شیخ اسدالله عدلیه را در مرحله سوم تعداد کردند من با این حرف مخالفم و معتقدم که عدلیه را باید در مرحله اول یا اینکه با یک چیز دیگر که در مرحله اول است با هم مساوی فرار داد برای اینکه قوه نظامی از نقطه نظر اجرائیات برای ما امنیت حاصل می کند عدلیه بایست از نقطه نظر قضائی برای ما امنیت حاصل می کند چون امنیت معاملات تجارت و زندگی ما تماماً بسته بقوه قضائی است و باید اوراهم در مرحله اول شمرده آقا بنده در موضوع دیگری که آقای تدین اظهار نمودند و ضمناً هم اشاره بدست تصدی خود بنده کردند کاملاً موافقم و تصدیق هم دارم که اگر با تمام زحمات و خرجها نتوانیم آن نتیجه را که بالاخره از فصل خصومت و محاکمه در نظر است و عبادت از اجرای حکم است دارا باشیم نه تنها این زحمات بی فایده است بلکه خلاف قانون و خلاف وظیفه شده و ما هم برخلاف وظیفه خودمان ناظر خلاف قانون بوده ایم بلکه همان طور که فرمودید در عدلیه تمام احکام اجرا نمی شود بنده هم در موقع تصدی خودم صورت مبسوطی از تمام دوسه هائی که اصلاً اجرا نشده و یا بواسطه آنکه مدت زیادی در دفتر اجرا مانده و فراموش شده و از آنجا بدقترا کند فرستاده شده بود خواستم در ضد بر آمدم که رفع موانع آنها را بکنم حالا هم البته تکلیف ما است که اجرای احکام را از دولت بخواهیم و گمان می کنم که دولت هم کاملاً موافق ما است که با این مسئله اقدام کند مطابق آنچه از آقای منصور السلطنه شنیده ام گویا اقداماتی هم نموده اند و خودشان اظهار خواهند کرد ولی در این ضمن چون بنده یک تجربه بیات علی هم داریم می خواهم یک نکته را با آقای تدین تذکر بدهم که تصور نفرمائید فقط احکام عدلیه اجرایی شود اگر مراجعه کنید بقوانین که در دوره های سابق گذشته و مجلاتی از آنها در دست مردم است با آنکه تمام آنها قوانین محکم مصوبه از این مجلس است . آیا ما بین آنها قوانین نقض شده و قوانینی که اصلاً اجرا نشده است نخواهید یافت ؟ یاد بروز در همین جا مبتلا نبودیم برد کردن یک لایحه که برخلاف صریح قانون بلدیه پیش نهاد شده بود ؟ عقیده بنده در این موارد که تقصیر است که یک قسمتش راجع بوجکلا و مجلس است و یک قسمتش راجع بهما نیست . برای این که مجلس و کلا اگر اجرای قانون را بخواهند قانون اجرا می شود . اگر ما یک اشخاصی بودیم که کاملاً می خواستیم وظیفه خود را ادا کنیم روز

اولی را که بمجلس آمدیم می ایستی تمام قوانین موجود را بیاریم و آنها را نگاه کنیم و ببینیم اگر اجرا شدنی است اجرای آنرا از دولت بخواهیم و اگر خوب نبوده یا این که دیدیم اجرا کرده اند و عملی نبوده باین فوراً آنرا لغو کنیم که دوروز هم از عمر دوره نگذشته باشد که بگویند قانون وزارت داخله اجرایی شود . چه برسد باین که ما این قدر قوانین را مطالعه نکرده باشیم که بدانیم اصلاً وزارت داخله قانون دارد یا ندارد .

محمد هاشم میرزا - همه می دانم **نصرت الدوله** بخبر کمسیون - شاید حضرت والا بدانید بنده خودم را عرض کردم و شاید اجزای وزارت داخله هم به حق نباشند . چنانچه هنوز حکام ایالات و ولایات مامسوق نیستند که وزارت داخله قانونی هم دارد یا ندارد پس ما باید دو چیز را تعقیب کنیم یکی این که بخواهیم وسای باشیم که قانون در مملکت اجرا شود و دیگر آنکه اخلاق عمومی و جامعه را که از صدر تا ذیل آن هنوز معتاد بقانون و احترام قانون نشده متعایل بقانون کنیم و این بزرگترین وظیفه قوه مقننه و قوه مجریه است که باید مردم را از راه عمل و اقدام معتاد کنند از آن طرف هم باید حاضر باشیم و مقابل این که اگر حکم عدلیه در موقع اجرا مصادف با یک طرز هائی شده که به عبارت جدید اسس راهم گذاشته اند ترسیم و بوزیر بگوئیم حتماً حکم را اجرا کنی و لولاینکه برای احترام اجرای حکم عدلیه هم جماعتی که بر علیه ما برای هوجی گری قیام کرده اند محاکمه و تنبیه کنی وقتی که ما خودمان را برای این مراحل حاضر کردیم آنوقت قانون در مملکت اجرایی شود بنده از آقایان عنر می خواهم اگر از موضوع خیلی خارج شدم و این نه برای این بود که اظهار آقای تدین را تردید کنیم بلکه عبارات از معوق گذاشتن این بودجه باشد بنده با ایشان موافق نیستم و عقیده دارم که باید از اصل سی و سوم متمم قانون اساسی استفاده کرده و در هر حال امری از امور مملکتی نظارت کنیم نه اینکه برای اجرا نشدن احکام بودجه عدلیه را معطل کنیم چون هر دو اینها برای ما یک وظیفه است که باید انجام دهیم و نباید یک وظیفه را برای انجام وظیفه دیگر معطل بگذاریم

معاون وزارت عدلیه - بعد از توضیحاتی که شاهزاده نصرت الدوله راجع ببودجه عدلیه دادند بنده دیگر لازم نمی دانم چیزی عرض کنم فقط در موضوع اجرای احکام خاطر آقایان را مستحضر میدارم که وزارت عدلیه در نظر دارد که صورتی از احکام اجرا نشده ما تهیه نموده و بوقوع

اجرا گذارد ولی چون يك قسمت این مسئله راجع بجمع آوری عایدات مالی است وزارت عدلیه نخواسته است این اقدام را بدون اطلاع وزارت مالیه بنماید و مخصوصاً از وزارت مالیه خواهش شده است بکنفر هفتش معین کند که او هم حاضر شده و صورت عایداتی را که ممکن است وصول یا اینکه حیف و میل شود برداشته و آنها را جمع آوری کند و در همان موقع هم تکلیف احکام اجرا نشده معین و از هر حیث رفع شکایت مردم خواهند شد و يك عایدات جدیدی برای دولت حاصل می شود

رئیس - چون ظهر گذشته است مذاکرات توقیف می شود بقیه مذاکرات می ماند برای روز چهارشنبه جلسه آتی روز سه شنبه سه ساعت ونیم قبل از ظهر دستورالاولا مسئله قالی جوهری نانیار ایرت کمیسیون قوانین مالیه راجع باز دیاد نرخهای پستی خواهد بود مخالفی نیست ؟

(مخالفتی نشد)

(مجلس سه ربع بعد از ظهر ختم شد)

مؤتمن الملك

(جلسه ۱۴۶)

صورت مشروح مجلس یوم سه

شنبه دهم میزان ۱۳۰۱ مطابق

یازدهم صفر الخیر ۱۳۴۱

مجلس دو ساعت ونیم قبل از ظهر ریاست

آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید

صورت مجلس یوم یکشنبه هشتم میزان

را آقای امیر ناصر قرائت نمودند

رئیس - آقای قمی (اجازه)

آقای میرزا ابراهیم قمی - بنده

راجع بصورت مجلس عرضی ندارم

رئیس - آقای شریعتمدار کرمانی

(اجازه)

شریعتمدار - - - حتم هم پیشنهادی

بمقام مقدس ریاست عرض کردم که مستمریات

متساویاً پرداخته شود اسمی از آن در صورت

مجلس برده نشده

رئیس - جزو آن هفت فقره پیشنهادی

است که متعهدالمضامین بوده اسم جناب عالی

هم گویا قرائت شد

شریعتمدار - - - يك پیشنهادی

متفقاً با آقای سلطان العلماء عرض کردیم

یکی هم خود بنده بتنهائی عرض کرده

بودم

رئیس - اسم جناب عالی هم نوشته می

شود دیگر ایرادی نیست ؟

(گفته شد خیر)

رئیس - صورت جلسه با این يك

فقره اصلاح تصویب شد . رایورت کمیسیون

فوائد عامه راجع بقالی های جوهری مطرح

است آقای آقاسید یعقوب

(اجازه)

آقاسید یعقوب خوشبختانه امروز

يك روزنامه هم بدستم آمد که خیلی موافق